

Molla rejiminə xidmət edən daha 4 nəfər tutuldu

ANA XƏBƏR

20 yaşlı arvadını və körpəsini öldürən şəxslə bağlı qərar verildi

HÜRRİYYƏT

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

№23 (3266) 4 İyul / 2023-cü il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

Ədliyyə Nazirliyində Prezidentə qarşı çıxan "3-cü qüvvə"

Müdafiə nazirinin sabiq müavini Mehman Səlimov Prezident İlham Əliyevə müraciət etdi

GÜNÜN NƏBZİ

Müsahibə

Narkotik satıcılarına daha ağır cəza verilməsi təklif edilir

Natiq Qubadov: "Azərbaycanda narkotik satan şəxslərə minimum 25 il cəza verilməlidir"

5

Baxış

Vətəni satıb, "biznesmen" olanlar

İndi vətəni satıb pul qazanmaq da, məddahlıq da, fahişəlik də biznes sayılır...

7

Aktual

Rusiyada yeni hərbi qiyamın anonsu verildi

İqor Strelkov: "Priqojin hazırda asanlıqla, sərbəst şəkildə Sankt-Peterburqda, Moskvada hərəkət edir"

8

Toplum

FTX və MKİ arasında gizli anlaşma

"Rusiyadakı rejimin dəyişdirilməsi müzakirə olunur"

10

Region

Gürcüstan parlamenti prezidentin vetosunu ləğv etdi

9

Fakt

6 sayılı həbsxananın rəisi haqqında növbəti rüşvət ittihamı

Ədalət Məmmədov: "Məmməd Mahmudova 5 500 manat rüşvət verib, azadlığa çıxdım"

4

Siyasət

"Azərbaycan Fransa ilə diplomatik əlaqələri aşağı səviyyəyə endirməlidir"

Məhəmməd Əsədullazadə: "Cari il ərzində Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin bağlanması gözlənilir"

3

Özünü "generalın adamı" kimi təqdim edib, vətəndaşın pulunu mənimsədi

Dələduzluqda ittiham edilən Kəmaləddin Adıyev həbs edilsə də, zərərçəkmiş pulunu ala bilmir...

Abşeron rayonu, Xırdalan şəhəri, 27-ci məhlə, mənzil 40-da yaşayan Lətifov Asif Aydın oğlu tərəfindən "Hürriyyət" qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Dələduzluqla rastlaşdığını iddia edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik: "Mən, Lətifov Asif Aydın oğlu, yazaraq sizdən xahiş edirəm ki, problemimi işıqlandırın. 24.02.2023-cü ildə Daxili İşlər Nazirliyi Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlığa Qarşı Mübarizə İdarəsinin rəisi, general-polkovnik Əbülfət Rzayevə yaranmış vəziyyətlə əlaqədar teleqram vurmuşam.

11

Şikayət

"Prezidentə şikayət etdiyim üçün təzyiqlərə məruz qalmışam"

"Azərişiq" ASC-nin xanım əməkdaşı Jalə Cavadova: "Rəhbərlik deyir ki, Prezidentə şikayət edib, idarənin nüfuzuna xələl gətirdin"

"Azərişiq" ASC, "Sumqayıt" RETSİ-nin Hesabatların hazırlanması bölməsinin texnik-operatoru, Sumqayıt şəhəri, 2-ci mikrorayon, ev 27/69 B, mənzil 24-də yaşayan Cavadova Jalə Əli qızı tərəfindən redaksiyamıza şikayət məktubu daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya, Prezidentin köməkçisi Anar Ələkbərova, "Azərişiq" ASC-nin Kadrlar şöbəsinin rəis müavini Həvva Tahirovaya, "Azərişiq" ASC-nin Protokol xidmətinin

6

Ölkə

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

№23 (3266) 4 İyul / 2023-cü il Həftədə 1 dəfə çıxır Qiyməti: 60 qəpik

Narkotik insani necə "zombi"yə çevirir...

Filadelfiyada həkimlər narkotik fəlakətindən danışirlar

Heyvanların müalicəsi üçün tətbiq edilən trankvilizatorlar şəhəri "ağzına alıb" və narkotik aludəçilərini üstüaçaq yaraları olan və yerimə qabiliyyətini itirmiş canlılar halına gətirir. Bu dərman narkomanların sağalması aylarla davam edən dörd barmaq enində olan yaralar əmələ gətirir...

Təsvir olunan mənzərədə söhbət ABŞ-ın Filadelfiya şəhərindən gedir.

Filadelfiyadakı həkimlər küçələrdə "trank" kimi tanınan, "ksilazin" adlı heyvan trankvilizatorun aludəçisi olan xəstə axınının öhdəsindən gəlməyə kömək etmək üçün yeni təlimat alıblar. "Ksilazin" 1962-ci ildən veterinarıyada istifadə olunan güclü narkotikdir və insan üçün çox təhlükəlidir. Müstəqil xeyriyyə təşkilatları xəbərdarlıq edir ki, atlar kimi iri heyvanlar üçün nəzərdə tutulmuş əzələ keyidici narkotik tərkibli dərman preparatı "gəzməkdən məhrum edir" və ondan istifadə edənlərdə "açıq yaralar" əmələ gətirir.

Filadelfiya narkotik bazarlarına ucuz və tez təsirli dərman kimi daxil olan "ksilazin"-in episentrinə çevrilib. "Ksilazin" Filadelfiyanın heroin trafikinin çox hissəsini ələ keçirən güclü sintetik opioid fentanil sulandırmaq üçün istifadə olunur.

"Savage Sisters" təşkilatının yaradıcısı Sara Lorel "The Philadelphia Inquirer"ə deyib: "Mən heç vaxt belə dəhşətli hala düşmüş insanları görməmişdim. Onların üstüaçaq, axıntılı yaraları var və yeriyə bilmirlər".

"Savage Sisters" Cənubi Filadelfiyada narkotik aludəçilərinin isti düş qəbul edə, yemək yeyə və yaralarını müalicə edə biləcəyi yeddi reabilitasiya mərkəzini idarə edir.

"Savage Sisters" qrupunun Kensington prospektində yaşayan xəstələrdən biri, 43 yaşlı Nik Qallaxer illərlə narkotik vasitə qəbul etdikdən sonra, keçən ilin yazında onun qolunda yoluxmuş abses əmələ gəlib. O, yaranın əvvəlcə "dörd barmaq enində" olduğunu dedikdən sonra belə davam edib: "Mən bilərəm ki, trankvilizator "ksilazin" sağalmanı ləngidir".

Narkotik qarışıqları çəkən CJ adlı başqa bir xəstə deyir: "Normal yara təxminən bir aya sağalır və onlar öz-özünə yaranır".

"Ksilazin" insan istifadəsi üçün təsdiqlənməyib. Hesab edilir ki, narkomanlar nar-

kotikin təsirini artırmaq üçün onu fentanilə qarışdırırlar. Keçən ay Filadelfiya Səhiyyə Departamenti həkimlərə xəbərdarlıq edib ki, "ksilazin" hələ xəstəxanalarda sınaqdan keçirilmədiyi üçün narkotik aludəçiləri bu preparatın son dərəcə zərərli təsirləri altında olduqlarını belə, dərk edə bilməzlər.

"Ksilazin" qan zəhərlənməsi və hətta ölüm riskini artıran ciddi yaralara səbəb olur, üstəlik bu maddədən istifadə edən insanlar müalicəyə müraciət etmirlər, çünki bu dərmandan imtina etməyin simptomları çox ağırlı olur. Bunlara şiddətli ağrı, titrəmə, tərləmə, narahatlıq, narahatlıq, təşviş aiddir. Bəzi narkomanlar bildirirlər ki, bütün bədənində xoralar peyda olur. Onların çoxu əlil qalır, çünki barmaqları, əlləri, ayaq barmaqları, ayağının bir hissəsi və hətta ayaqları amputasiya edilməli olur. İnyeksiya yerində yaralara tez-tez rast gəlinərsə, insanlar bədənini heç vaxt iynə vurulmayan yerlərində də yaralar əmələ gəldiyini bildirirlər. Eyni şeyi narkotiki qoxulayan və ya çəkən narkomanlar da qeyd edirlər. Həkimlər üçün yeni təlimatda məlumat verilir ki, "ksilazin" ölü toxuma ilə dol-

muş "çürüyən və böyüyən" dəri xoralarına səbəb olur.

"Ksilazin" ilə bağlı tədqiqatlar hələ də tamamlanmamışdır, lakin belə bir fikir var ki, preparat inyeksiya ilə bədənə vurulduğu yerin ətrafındakı qan damarlarını daraltdığı, qurutduğu, qan təzyiqini aşağı saldığı üçün baş verir. Bu da öz növbəsində bədən digər hissələrində yaraların sağalmasına imkan vermir.

"Ksilazin" opioid olmadığı üçün onu dərmanlarla birlikdə qəbul edən insanların naloksonla müalicəsi daha çətinləşir ki, bu da opioidin doza həddinin aşılmasına gətirə bilər.

Hal-hazırda, ABŞ Narkotiklərə Nəzarət Departamentinin təsdiqlədiyi "ksilazin" asılılığının xüsusi müalicəsi yoxdur. "Ksilazin"

böhranının episentri hesab edilən Filadelfiyada 2019-cu ildə narkotik dozasının aşılması ölümlərinin təxminən üçdə biri bununla bağlıdır.

Rusiyanın ən çox varlanan milyarderi azərbaycanlıdır

Vahid Ələkbərov ilin əvvəlindən 4,8 milyard qazanıb, kapitalı 20,2 milyarda çatıb

"Bloomberg Billionaires Index" in məlumatına görə, 2023-cü ilin əvvəlindən Rusiya milyardərləri 16,5 milyard dollar zənginləşib.

Agentliyin məlumatına görə, ən zəngin 500 adam arasında 24 rusiyalı var. Onların ən zəngini "Lukoil"-un təsisçisi Vahid Ələkbərov seçilib - ilin əvvəlindən o, 4,8 milyard qazanıb, kapitalı isə 20,2 milyarda çatıb. Polad şirkəti Direktorlar Şurasının sədri Vladimir Lisin eyni vaxtda 3,22 milyard dollar qazanıb, aktivləri 23,1 milyard dollar dəyərində qiymətləndirilib.

"Novatek" və "Sibur" şirkətlərinin sahiblərindən biri Leonid Mixelson 1,5 milyard dollar varlanıb, sərvəti 26,1 milyard dollara yüksəlib. İkinci ortağ sahibi Gennadi Timçenko sərvətini 13,1 milyard dollara (üstəgəl 1,29 milyard dollar) çatdırıb. "LUKOIL" şirkətinin keçmiş vitse-prezidenti və həmsahibi Leonid Fedunun kapitalı 7,6 milyard dollara (üstəgəl 1,73 milyard dollar) çatıb. "Onexim" qrupunun sahibi Mixail Proxorov 14,7 milyard dollara (üstəgəl 1,46 milyard dollar) varlanıb.

Əyləncə səhifəsi

Vaqif Bakinskiyin dostu federal axtarışa verildi

"Xobot" ləqəbli 63 yaşlı qanuni oğru Andrey Andrey Voznesenski Rusiyada federal axtarışa verilib. Lent.az xəbər verir ki, o, bir sıra cinayətlərdə ittiham olunur.

"Xobot" bir neçə dəfə məhbus həyatı yaşayıb. Moskva-da "qanuni oğru" adı alıb. "De Xasa"-nın klanına aiddir. Bundan başqa, yerli kriminal KİV-in yazdığına görə, o, azərbaycanlılar çalışan bazarlarda nüfuz sahibi imiş.

Rusiyalı araq maqnatı Ukrayna ordusuna milyonlarla pul köçürdü

Rusiyada məşhur "Xortitsa" araq brendinin sahibi Yevqeni Çernyak barəsində federal axtarış verilib.

Lent.az-ın xarici KİV-ə istinadən verdiyi məlumata görə, o, Ukrayna silahlı qüvvələrinin hesabına 5 milyon rubl köçürməkdə ittiham olunur.

İstintaq Komitəsinə iş məlum olub ki, bundan əvvəl Çernyak zəruri malların alınması üçün Ukrayna ordusuna 90 milyon rubl da köçürübmüş.

Təsisçi:

Sərdar Cəlalovlu

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

"Hürriyyət" qəzetinin internet unvanı:

Hurriyyet.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik

Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisensiyanın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində

yığılıb səhifələnilir və "Futbol+ servis"

mətbəəsində çap edilir.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Azərbaycanda molla rejiminə xidmət edən daha 4 nəfər tutuldu

Azərbaycanda İranın casus şəbəkəsinə qarşı növbəti həbs dalğası başlayıb. Hurriyyet.az "MOUZE" teleqram kanalına istinadən xəbər verir ki, Azərbaycanda İranın molla rejiminə xidmət edən, onları təbliğ edən şəxslərin müəyyən edilməsi və casus şəbəkələrinin ifşası istiqamətində həyata keçirilən əməliyyat tədbirləri nəticəsində Astara rayon sakini Aslan Qasimov, Şəmkir sakinləri Bəhruz Cəfərov, Sənən Əliyev və Bakı şəhər sakini İsmayıl Ağayev tutulublar.

Bakıda kirayədə yaşayan şəxs intihar etdi

Bakıda intihar hadisəsi baş verib. "Qafqazinfo" xəbər verir ki, srağagün saat 19 radələrində Nizami rayonu K.Balakışiyev küçəsindəki mənzildə kirayə yaşayan 1986-cı il təvəllüdlü Sərvər Qayıblı özünü asaraq intihar edib. Onun meyiti mənzildən keçən qaz borusundan asılı vəziyyətdə tapılıb. Faktla bağlı Nizami Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Xaçmazda 28 yaşlı oğlan özünü asdı

Xaçmaz rayonunda intihar baş verib. Lent.az xəbər verir ki, hadisə rayonun Mirzəmməd kəndində qeydə alınıb. Kənd sakini, 28 yaşlı Dövlət Xan-kışiyev əkin sahəsində özünü asıb. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

İstirahət mərkəzində ölən qadınla bağlı rəsmi açıqlama

İyulun 2-si saat 17 radələrində 1963-cü il təvəllüdlü Xanım Tağıyevanın Xaçmaz rayonunun İstisu qəsəbəsi ərazisində yerləşən istirahət mərkəzlərindən birində ölme-si faktı ilə bağlı Xaçmaz rayon prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Bu barədə Baş prokurorluğun Mətbuat xidmətindən bildirilib. Xəbərə görə, ölümün səbəbi təyin olunmuş məhkəmə-tibbi ekspertizasının rəyi əsasında müəyyən ediləcək. Hadisə üzrə tam, hərtərəfli və obyektiv araşdırma aparılmaqla nəticəsi barədə müvafiq qərarın qəbul edilməsi təmin olunacaq.

Satdığı evi yandırdı, sonra işə...

Tovuzda intihar hadisəsi baş verib. Hadisə rayonun Aşağı Quşçu kəndində qeydə alınıb. Kənd sakini Fəqan Rzayev bir müddət əvvəl satdığı evi yandıraraq, daha sonra özünü asıb. Yerli sakinlərin lent.az-a verdiyi xəbərə görə, hadisəyə səbəb mərhumun evi satdığı şəxsin ona 1400 manat borclu olması olub. Belə ki, borcunu ala bilməyən Fəqan evə od vuraraq özünü asıb. Qeyd edək ki, F. Rzayev ailəsindən ayrılıb tək yaşayırmış.

Allah rəhmət eləsin!

Vəli Səmədli, Sultan Quliyev, Oktay Fətəliyev, Piriş Qaraoğlu, Əmir Şahbuzlu, Aydın Xanəliyev Ordubad rayonunun Tivi kəndində yaşayan İsgəndərovlar ailəsinə el həkimi Cəmaləddin İsgəndərlinin vəfatı ilə əlaqədar dərin hüznə başsağlığı verirlər. Allah rəhmət eləsin!

Dövlət sərhədini pozan 40 nəfər saxlanıldı

19 nəfəri Azərbaycan, 9-u Pakistan, 4-ü Türkiyə, 4-ü Əfqanıstan, 1-i Ukrayna, 1-i İran və 2-i Hindistan vətəndaşları olub

Dövlət Sərhəd Xidməti tərəfindən 2023-cü ilin iyun ayı ərzində dövlət sərhədinin etibarlı mühafizəsinin təmin edilməsi, qaçaqmalçılıq, qeyri-qanunlu miqrasiya, narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə tədbirləri davam etdirilib.

Bu barədə Hurriyyet.az-a Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) Mətbuat Mərkəzindən məlumat verilib.

Ay ərzində dövlət sərhədini pozduqlarına görə 40 nəfər saxlanılıb, onların 19 nəfəri Azərbaycan, 9-u Pakistan, 4-ü Türkiyə, 4-ü Əfqanıstan, 1-i Ukrayna, 1-i İran və 2-i Hindistan Respublikası vətəndaşları olub.

Qanunsuz miqrasiya ilə mübarizə tədbirləri çərçivəsində 25 nəfər saxta tarix möhürü, saxtalaşdırılmış pasport və özgəsinə məxsus sənədlə dövlət sərhədini keçməyə cəhd göstərilib.

Sərhəd rejim qaydalarını pozduqlarına görə 973 nəfər saxlanılaraq bəzələrdə müvafiq tədbirlər görüldü.

Cinayətkarlığa qarşı mübarizə

tədbirləri nəticəsində Azərbaycan Respublikası hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən axtarılda olan 298 nəfər aşkarlanaraq aidiyyəti orqanlara təhvil verilmiş, ölkədən çıxışı qadağan olunan 532 nəfərin ölkəni tərk etməsinin, girişi qadağan olunan 19 nəfərin Azərbaycan Respublikasına daxil olmasının qarşısı alınıb.

Narkotik vasitələrin qeyri-qanuni dövriyyəsinə qarşı mübarizə tədbirləri çərçivəsində 178 kiloqram 232 qram narkotik vasitə və 11388 ədəd psixotrop həb aşkar-

lanaraq qanunsuz dövriyyədən çıxarılıb.

Qaçaqmalçılıq fəaliyyətinə qarşı mübarizə çərçivəsində həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində ümumi dəyəri 3 milyon 275 min 777 manat olan qaçaqmal, o cümlədən narkotik vasitə, PM markalı tapança, patron, dərman preparatları, spirtli içki və tütün məmulatları saxlanılıb.

Dövlət sərhədlərimizin etibarlı mühafizəsinin təşkili istiqamətində tədbirlər davam etdirilir.

KƏNAN

Azərbaycanda qanlı olay

Abşeronda 4 nəfərə kəsici alətlə xəsarət yetirildi, 1-i öldü

Abşeronda 4 nəfərə kəsici alətlə xəsarət yetirilib. Bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Mətbuat Xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, iyulun 3-ü saat 10 radələrində Abşeron rayonu Digah kəndində 4 nəfərə kəsici alətlə xəsarət yetirilməsi barədə polise məlumat daxil olub.

Belə ki, 1955-ci il təvəllüdlü H.Şəsimov, onun həyat yoldaşı və övladı və digər kənd sakini aldığı xəsarətlərdən xəstəxanaya yerləşdirilib. Cinayət əməlini törətməkdə şübhəli bilinən 1974-cü il təvəllüdlü, əvvəllər məhkum olunan Həşimov Sərxan Mirzəağa oğlu polis əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb.

Xəsarət alan şəxslərdən 3 nəfər - S.Həşimovun əmisi və onun ailə üzvləridir. Qeyd edək ki, Abşeronda kəsici alətlə xəsarətlər yetirilən 4 nəfərdən biri ölüb.

"Xəsarət alanlardan biri, 1966-cı il təvəllüdlü Zümrüd Həşimova tibbi müdaxilələrə baxmayaraq, xəstəxanada ölüb", - məlumatda deyilir.

İcra başçısına yeni müavin təyin olundu

Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyətinin (RİH) başçısına yeni müavin təyin olunub. "Report"un əldə etdiyi məlumata görə, bununla bağlı icra başçısı Rəşad Tağıyev müvafiq sərəncam imzalayıb.

Sərəncama əsasən Sahibsoy Rüşət Sahib oğlu Şəmkir RİH başçısının müavini, Sosial-iqtisadi inkişafın təhlili və proqnozlaşdırılması şöbəsinin müdiri vəzifəsinə təyin edilib.

O, dünən kollektivə təqdim olunub. Qeyd edək ki, R.Sahibsoy bundan öncə Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyinin departament müdiri vəzifəsində çalışıb.

20 yaşlı arvadını və körpəsini öldürən şəxslə bağlı qərar verildi

Abşeronda arvadını və körpəsini öldürərək intihara cəhd edən şəxs barəsində məhkəmənin qərarı əsasında həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Bu barədə Abşeron rayon prokurorluğundan bildirilib.

"İyunun 20-də Abşeron rayonunun Qobu qəsəbəsində 20 yaşlı qadın və 8 aylıq körpəsinin qəsdən öldürülməsi faktına görə Abşeron rayon prokurorluğunda başlanmış cinayət işi üzrə 1993-cü il təvəllüdlü Fərid Hüseynli Cinayət Məcəlləsinin 120.2.4, 120.2.7 və 120.2.9-cu (xüsusi amansızlıqla və aşkar surətdə köməksiz vəziyyətdə olan iki şəxsi öldürmə) maddələrlə təqsirləndirilən şəxsin qismində cəlb edilərək barəsində məhkəmənin qərarı əsasında həbs qətimkan tədbiri seçilib", - məlumatda deyilir.

Bugünlərdə Marsel-də erməni diaspor təşkilatlarının və siyasi strukturlarının rəhbərləri ilə görüşən Fransa prezidenti Emmanuel Makron yenə də xarakterinə xas olaraq sərsəm fikirlərlə gündəmə gəlib. Belə ki, Ermənistan-Azərbaycan danışıqlarında tutduğu mövqə baxımından tək qaldığını iddia edən Makron "Nikol Paşinyanın özü ilə müqayisədə İlham Əliyevə daha çox təzyiq göstərməyə davam edəcəyəm. Məsələ Paşinyanıdır. Yeganə şəxsəm ki, Qarabağla bağlı dəqiq mövqeyə malikəm", deyə bildirib.

Təbii ki, rəsmi Bakının Makronun sərəsləməsinə cavabı özünü gözlətməyib. Yeni, Fransanın Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Ann Buayon Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb, Makron tərəfindən Azərbaycan əleyhinə səsləndirilmiş, Ermənistanı birtərəfli qaydada müdafiə edən, həqiqəti əks etdirməyən fikirlərlə bağlı Fransa tərəfinə etiraz edilməklə yanaşı, ondan məsələyə dair izahat istənilib. Qeyd olunub ki, Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün dəstəklənməsi və Qarabağ bölgəsinin Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanınması fonunda Fransa prezidenti Emmanuel Makrona istinadən yayılmış qərəzli bəyanatlar bölgədə sülhün və əmin-amanlığın bərqərar olmasına mane olmaqla yanaşı, separatçılıq və terrorçuluğu təşviq edənlərin və dəstəkləyənlərin destruktiv fəaliyyətinin daha da genişləndirməsinə rəvac verir. Həmçinin, Ann Buayona bildirilib ki, dəfələrlə anti-Azərbaycan bəyanatları ilə yadda qalan Emmanuel Makronun yenidən qərəzli fikirlər səsləndirilməsi, onun Fransanın erməni lobbisinin əlində bir alət olduğunun, müharibə və müharibədən sonrakı dövrdə öz məqsədlərinə nail ola bilmədiyinin bariz nümunəsidir.

Bu arada, onu da nəzərinizə çatdırmaq ki, Qarabağın bir hissəsində, rus sülhməramlılarının himayəsi altında fəaliyyət göstərməyə çalışan erməni separatçı ünsürlərin "vahid vətən partiyasının" rəhbəri Samvel Babayan "Bakı ilə dialoqa" çağırış edib. Bununla bağlı axar.az-da yer alan informasiyaya görə, özünü danışıq tərəfdarı və "güzəştlərə hazır", separatçılardan daha fərqli mövqə göstərən şəxs kimi təqdim etməyə çalışan Babayanın təklif etdiyi "dialoq formatı" onun əsl mahiyyətini ifşa edir. Samvel Babayan qeyd edib ki, "Bakı ilə Xankəndi arasında dialoqun başlaması" zəruridir: "İnam yaratmağa, müxtəlif məsələlərdə razılığa gəlməyə çalışmaq lazımdır ki, insanlar dinc və normal yaşasınlar". O, daha sonra "ikinci məsələyə" - qalan problemlərin müzakirəsinə - keçəcəklərini vurğulayıb: "Bu yolla gətməmək,

"Azərbaycan Fransa ilə diplomatik əlaqələri aşağı səviyyəyə endirməlidir"

qarşılıqlı etimad olmasa, heç nəyə nail ola bilmərik. İkinci "siyasi qüvvə" kimi təcili danışıqların əleyhinə deyiləm. Amma ilk növbədə bir-birimizə qarşılıqlı etimadın aşılınması üçün dialoq aparacağımız məqamlarla bağlı sənəd formalaşdırılmalı, sonra başqa məsələlərə keçməliyik". Söz yox ki, rəsmi Bakının separatçıları "tərəf" kimi tanınması, onlarla hər hansı formatda danışıqlar aparması mümkün görünür. Bu səbəbdən də erməni separatçıları danışıqlar masası-

kəndi ilə Bakı arasında beynəlxalq missiyanın iştirakı ilə danışıqların aparılmasıdır. Aydın şəkildə görünür ki, İrəvan bununla Qarabağ məsələsini gündəlikdə saxlamağa, gələcəkdə yenidən Azərbaycana təzyiq etməyə çalışır. Heç kimə sirr deyil ki, danışıqlarda dövlətlər arası münasibətlərin normallaşması və sülh sazişi mətni üzərində işlərin davam etməsi razılaşıdırılıb. Lakin buna baxmayaraq, cari il ərzində iki ölkə arasında sülh müqaviləsinin bağlanması

Bu arada, onu da nəzərinizə çatdırmaq ki, Qarabağın bir hissəsində, rus sülhməramlılarının himayəsi altında fəaliyyət göstərməyə çalışan erməni separatçı ünsürlərin "vahid vətən partiyasının" rəhbəri Samvel Babayan "Bakı ilə dialoqa" çağırış edib. Bununla bağlı axar.az-da yer alan informasiyaya görə, özünü danışıq tərəfdarı və "güzəştlərə hazır", separatçılardan daha fərqli mövqə göstərən şəxs kimi təqdim etməyə çalışan Babayanın təklif etdiyi "dialoq formatı" onun əsl mahiyyətini ifşa edir...

na oturmağa çalışanlar ciddi siyasi səhvə yol verirlər.

"Aydın şəkildə görünür ki, İrəvan Qarabağ məsələsini gündəlikdə saxlamağa, gələcəkdə yenidən Azərbaycana təzyiq etməyə çalışır"

Beləliklə, mövzu ilə bağlı mövqeyini "Hürriyyət"lə bölüşən Cənubi Qafqaz Təhlükəsizlik və Sülh İnstitutunun sədri, Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavini, politoloq Məhəmməd Əsədullazadə hesab edir ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında aparılan danışıqlarda rəsmi İrəvan öz qeyri-konstruktiv mövqeyindən geri çəkilmir: "Bunlar əsasən, sərhədlərin delimitasiya və demarkasiya prosesində anklavlarla bağlı məsələdir. İrəvan 1975-ci ilin xəritəsinin üzərində dayanır. İkinci məsələ isə qoşunların "Güzgü" prinsipinə uyğun geri çəkilməsidir. Bu da məhz Ermənistanın maraqlarına cavab verir. Üçüncü məqam Xan-

gözlənilir".

Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin növbəti görüşünün Avropa İttifaqının vasitəçiliyi ilə baş tutacağını deyən Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavini sözünə görə, keçiriləcək görüşdə yenidən müəyyən razılaşmaların əldə olunması mümkündür: "Bu kimi görüşlər kiçik razılaşmalarla olur. Bu da iki ölkə arasında dərin düşmənçilikdən, xüsusilə Ermənistanın Azərbaycana qarşı ifrat düşmən siyasətindən qaynaqlanır. Düşünürəm ki, Avropa İttifaqının vasitəçiliyi ilə liderlərin görüşündə Ermənistanın Qarabağda separatçılarla bağlı mövqeyində dəyişikliklər olması mümkündür. Sülh müqaviləsinin bağlanması üçün isə İrəvan Xankəndidə ermənilərlə Azərbaycan arasında proseslərdən kənar durmalıdır. Qənaətimcə, son prosesdə Nikol Paşinyan bu tələblərdən geri çəkilməkdir".

Cənubi Qafqaz Təhlükəsizlik və Sülh İnstitutunun sədri onu da əlavə edib ki, Azərbaycan Emmanuel Makronun məlum açıqlamasından sonra Fransanın vasitəçili-

Məhəmməd Əsədullazadə:
"Cari il ərzində Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin bağlanması gözlənilir"

yəndən imtina etməlidir: "Hesab edirəm ki, Azərbaycan Fransanın iştirakı ilə danışıqlar prosesinə qatılmamalıdır. Fransa prezidenti Emmanuel Makron prezident İlham Əliyevə Nikol Paşinyandan daha çox təzyiq etdiyini deyib. Qeyd edim ki, prezident İlham Əliyev müharibədə qalib gəlmiş və kifayət qədər müstəqil, regionda yeni bir siyasi nizam yaradan dövlət başçısıdır. Ümumiyyətlə, prezident İlham Əliyev elə xarakterə malikdir ki, onunla heç kim təzyiq dilində danışıq bilməz. Odu ki, Fransa prezidenti Emmanuel Makronun diletdant açıqlaması ilə erməni lobbisinə xoş gəlməyə çalışdığını demək mümkündür. Məhz bu səbəbdən də Azərbaycan Fransa ilə diplomatik əlaqələri aşağı səviyyəyə endirməlidir".

"Fransa da himayədarı olduğu Ermənistan kimi geostrateji təcridə yuvarlanır"

Politoloq Nurlan Qələndərli isə bu qənaətdədir ki, Fransa prezidenti Emmanuel Makronun hazırkı siyasəti və mövqeyi iflas reallığından qaynaqlanan məğlubiyyət sindromudur: "Brüssel, Moskva və

Vaşinqton Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşdırılması üçün sülh danışıqlarının aparıldığı, üçtərəfli görüşlərin keçirildiyi, Cənubi Qafqazda təhlükəsizlik və əməkdaşlıq məsələlərinin müzakirələr olunduğu məkənlərdir. Siyasi vəfatı baş tutan, reabilitasiya cəhdləri uğursuzluğa düşmüş, sabiq və prinsiplərinə qeyri-sadiq ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlərindən biri - rəsmi Parisin isə adı və izi bu siyahıda yoxdur. Ona görə ki, Fransanın sülh prosesinə dair qərəzli, qeyri-obyektiv mövqeyinin bəraəti və izahatı yoxdur".

Politoloqun fikrincə, müstəmləkəçilik epyoriyasından çıxma bilməyən bu ölkə indi himayədarı olduğu Ermənistan kimi geostrateji təcridə yuvarlanır: "Fransanın bir müddət öncə Brüssel sülh formatına engel yaratmaq cəhdlərinin iflasa uğraması onun Cənubi Qaf-

Nurlan Qələndərli:
"Fransanın sülh prosesinə dair qərəzli, qeyri-obyektiv mövqeyinin bəraəti və izahatı yoxdur"

qazdan faktiki çıxış olmasını şərtləndirdi. Odu ki, Makronun hazırkı siyasəti və mövqeyi iflas reallığından qaynaqlanan məğlubiyyət sindromudur. Cılız geosiyasi ambisiyalar arxasınca qaçmaq əvəzinə, etiraz və qəbul etmək lazımdır ki, vaxtilə Afrika xalqlarının sosial-iqtisadi qanını sormaqla geostrateji immunitetini artıran Fransa indi beynəlxalq münasibətlər sistemində mənəvi qocalıq və tənhalıq dövrü yaşayan zəif siyasi orqanizm təsiri bağışlayır. Hələ də müstəmləkəçilik tərəkürü ilə yaşayan qoca qitə vampiri son bir neçə il ərzində Yaxın Şərq və Şimali Afrikada özünü reabilitasiya cəhdləri baş tutmadıqdan sonra Qafqazda yeni mənfəət payı axtarır. Amma bu, tarixi epyoriyaya və siyasi taqətsizliyin vəhdətindən yaranan şüursuz eqosentrizmdir. Ona görə də Paris nəzərə alınmalıdır ki, artıq yeni dövrdə və XXI əsrin üçüncü onilliyində bir sıra bölgələrdə, o cümlədən Qafqazda strateji mənzərəni hansısa müstəmləkəçi dövlətin mürtece siyasəti təyin etmir. Cənubi Qafqazda isə geosiyasi tarix Azərbaycanın təqvimini, saatlar isə Bakı vaxtı ilə müəyyən olunur!"

Vazeh BƏHRAMOĞLU

Goranboy rayonu, Safkürd kəndində anadan olan, Gəncə şəhəri, Kəpəz rayonu, hərbi şəhərcik 83, ev 394, mənzil 35-də qeydiyyatda olan Məmmədov Ədalət Həsən oğlu tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə ölkə rəhbərliyinə müraciət edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

"Hörmətli redaksiya!

Son zamanlar Ədliyyə Nazirliyi Penitensiar Xidmətin 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsinin rəisi, baş nazirin sabiq müavini Abid Şərifovun qızının əri, məhkumlar arasında "cərrah-cəllad Məmməd" ayaması ilə tanınan Məmməd Mahmudovun korrupsiya yolu ilə məhkumlardan külli miqdarda rüşvət toplaması barədə "Hürriyyət" qəzetində, Hurriyyet.az saytında, eləcə də digər xəbər portallarında dərc edilən yazılarla bağlı mən də öz faktlarımı sizə təqdim edirəm.

Sizlərdən xahiş edirəm ki, mənim dövlət başçısına olan bu müraciətimi olduğu kimi dərc edəsiniz.

Hörmətli Prezident!

Biz, demək olar ki, ailəlikcə hərbiçilərdən oluruq. Şəxsən mən 28 il dövlətə xidmət göstərmişəm. Və dövlətə xidmət göstərmək həvəsimiz ailəlikcə olmuşdur.

Hərbi hissənin adını çəkmək istəməzdim, çünki Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında zəfər çalan qüdrətli ordumuzun adına ləkə gəlməsini heç vaxt istəməzdim. Lakin məlumunuz olsun ki, mən 100 manat rüşvət ittihamı ilə korrupsioner, rüşvət-xor, qansız-imansız, ədalətsiz məmurlar tərəfindən 2013-cü il-

"Necə olur ki, 100 manata görə prokuror məni "cinayətkar" hesab edir, amma məndən 5500 manat pul alaraq komendaturaya çıxaran 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsinin rəisini - Məmməd Mahmudovu ittiham edən yoxdur?!"

halda, şəxsən mənim özümdən rejimimi dəyişmək adı ilə 5500 manat rüşvət alan 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsinin rəisi Məmməd Mahmudov cinayətkar deyilmi?

Necə olur ki, 100 manata görə prokuror ittiham verir və məni cinayətkar hesab edir, amma məndən 5500 manat pul alaraq komendaturaya çıxaran 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsinin rəisini - Məmməd Mahmudovu ittiham edən yoxdur?! Necə olur ki, mən "cinayətkar", Məmməd Mahmu-

6 sayılı həbsxananın rəisi haqqında növbəti rüşvət ittihamı

Ədalət Məmmədov: "Məmməd Mahmudova 5 500 manat rüşvət verib, azadlığa çıxdım"

də 6 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmişəm.

6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsində cəzamin üçdə iki hissəsindən çoxunu çəkəndən sonra, Cəzaçəkmə Müəssisəsinin rəisi müavini tərəfindən xidməti iş otağına çağırılmışam. O, rejimimi dəyişmək, komendatura tipli Cəzaçəkmə Müəssisəsinə çıxmaq üçün məndən 5 500 manat tələb etmişdir. Nə qədər yalvar-yaxar

"Sizdən xahiş edirəm ki, qaynatamın qohum-əqrəbamdan bərcə aldığı və mənim rejimimi dəyişmək üçün 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsinin rəisi Məmməd Mahmudova verdiyi 5 500 manat pulun mənə qaytarılmasına göstəriş verəsiniz"

dovu isə "qanunpərvər" şəxs hesab edilir?! Axı, Məmməd Mahmudov mənim aldığımda iddia etdikləri rüşvətdən (100 manatdan) 55 dəfə artıq (5 500 manat) rüşvət almışdır!

Cənab Prezident!

100 manat rüşvətə görə "cinayətkar" hesab edilən məndən -Məmmədov Ədalətdən - fərqli olaraq 5 500 manat rüşvət alan 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsinin rəisi Məmməd Mahmudov həmin rüşvəti əli-qolu bağlı, azadlığı əlindən alınmış məhkumdan almışdır.

Artıq 5 ilə yaxın müddətdir ki, azadlıqdayam. Heç yerdə işləmirəm. 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsinin rəisi Məmməd Mahmudovdan canımı qurtarsam da, qaynatamın qohum-əqrəbadan toplayaraq Məmməd Mahmudova verdiyi 5 500 manat pulu sahiblərinə qaytara bilmirəm. Bu gün də qohumlarıma 5 500 manat borcluyam.

Sizdən xahiş edirəm ki, qaynatamın qohum-əqrəbamdan bərcə aldığı və mənim rejimimi dəyişmək üçün 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsinin rəisi Məmməd Mahmudova verdiyi 5 500 manat pulun mənə qaytarılmasına göstəriş verəsiniz".

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq. Növbəti sayımızda şikayətçi Ədalət Məmmədovun qəzetimizə geniş müsahibəsinə dərc edəcəyik. Bizi izləyin.

2 tapança, 2 avtomat, 1 tüfəng və...

Polisin keçirdiyi əməliyyat zamanı külli miqdarda narkotik də ələ keçdi

Daxili İşlər Nazirliyi Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən İrandan qaçaqmalçılıq yolu ilə ölkəyə narkotik vasitələr göndərən dəstənin Azərbaycanlı üzvlərinə və qanunsuz olaraq odlu silah əldə edib saxlayan şəxslərə qarşı növbəti təxirəsalınmaz əməliyyat tədbirləri həyata keçirilib.

DİN-in mətbuat xidmətindən verilən məlumata əsasən, saxlanılan şəxslərdən 33 kiloqram narkotik vasitə, 2 tapança, 2 avtomat silah, 1 tüfəng, 47 ədəd patron və 3 ədəd patron darağı aşkar edilib.

Əməliyyatlar zamanı paytaxt ərazisində narkotiklərin qanunsuz

dövriyyəsinə təşkil edən Vaqif Novruzov və İsmayıl Piriye, habelə Şirvan şəhər sakini Ulvi İbrahimov saxlanılıblar. Onlardan ümumilikdə 33 kiloqram narkotik vasitə, o cümlədən, 17 kiloqram tərkibi psixotrop maddələrlə zənginləşdirilmiş mariyuana və 16 kiloqram heroin aşkar edilib.

Araşdırma nəticəsində müəyyən edilib ki, Vaqif Novruzov, İsmayıl Piriye və Ulvi İbrahimov şəxsiyyəti istintaqla araşdırılan İran vətəndaşları ilə sosial şəbəkələr vasitəsilə əlaqə yaradaraq onun ölkə ərazisinə müxtəlif qanunsuz yollarla göndərdiyi narkotikləri satmaq niyyəti ilə qəbul ediblər.

Baş İdarə əməkdaşları tərəfindən Sumqayıt şəhəri, Balakən,

Qusar, Sabirabad və Xaçmaz rayonlarında həyata keçirilən əməliyyatlar zamanı qanunsuz olaraq odlu silah əldə edib saxlayan şəxslər - Teymur Nərimanov, Samir Şəkiliyev, Emin Bağiyev, Bəyanət Əsgərov və Eldəniz Fərzəliyev saxlanılıblar. Nəticədə Teymur Nərimanovdan 1 ədəd "Minta-37" markalı tapança, 1 ədəd patron, 1 ədəd patron darağı, Samir Şəkiliyevdən 1 ədəd "Naqan" markalı tapança, Emin Bağiyevdən "AKS-74" markalı avtomat silah, 1 ədəd patron darağı, 27 ədəd patron Bəyanət Əsgərovdan 1 ədəd lüləsi və qundağı kəsilməmiş "TOZ" markalı tüfəng, Eldəniz Fərzəliyevdən isə "Kalaşnikov" markalı avtomat, 19 ədəd patron və 1 sandıqca aşkar olunaraq götürülüb.

Qeyd olunan faktlarla əlaqədar Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işləri başlanılıb. Adları sadalanan şəxslər barəsində həbs qətimkan tədbirləri seçilib, əməliyyat-istintaq tədbirləri davam etdirilir.

KƏNAN

Narkomaniya onunla yolu kəşiflər üçün həyatını alt-üst etmiş bəla, tanış olmayanlar üçün dərdlərini unutturmuş, cazibədar ilqim, başqalarının taleyinə barmaqlarının arasından baxan soysuz xainlər üçün gəlirli biznes, cəmiyyət və dövlət üçün məhvə aparan yoldur. Bu bəla nəinki ölkəmizi, dünyanı, hətta həsədlə baxdığımız, inkişaf səviyyəsinə valeh olduğumuz Avropanı da ağısına almış uçurumdur. İnsanlığın uçurumu. Almaniyada yaşayan "Ameos Klinikum Hildesheim" klinikasında çalışan həmyerlimiz, həkim-psixiatr Natiq Qubadovun bu problemlə bağlı müsahibəsini təqdim edirik:

"Bizim gənclərdə beyinin sifirlanmasına ehtiyac var..."

lar artıq qaralıblar, siz də onları nə qədər qaralasanız da onlar ağaran deyil. Sadəcə, onlara çıxış yolu göstərmək lazımdır və onlardan konkret soruşmaq lazımdır ki, narkotiklə bitirmək istəyirsiniz, ya yox?! Asılı şəxs narkotiki bitirmək istəmirsə konkret dövlət proqramları var, "Metadon" proqramı kimi, ondan istifadə etməlidir. Bu, zərərin azaldılması proqramıdır. Sadəcə olaraq dövlət tərəfindən təyin edilmiş maddələri qəbul etmək, Hepatit B, Hepatit C, AIDS sindromu ilə yoluxdurmağın qarşısını almaq şərti müəyyən bir faiz olacaq ki, onlar ömürlərinin sonuna qədər narkotik istifadə etmək istəyəcəklər. Məncə, prosesi onlara qarşı mübarizə ilə stiqləşdirməyə yox, onlara yol göstərmək lazımdır ki, bunun normal sivil

dən qalma ənənədir. Birinci bu ənənə yola salınmalıdır. Heç bir narkoman qeydiyyatda düşməməlidir. Qeydiyyat özü problemlər yaradır. Əgər həmin aludəçi 1 ay ərzində xilas ola bilsə, 5 il ərzində heç yerdə işə düzələ bilmir. Bu, böyük problemdir. Avropada belə bir şey yoxdur. Kimsə narkotik istifadə də edə, alkoqolizmdən də əziyyət çəkə bilər. Bəzən elə olur, müdiri aludəçini müalicə almağa göndərir ki, heç olmasa müalicədən sonra gəlib normal işləsin. Bu nə dərəcədə uğurlu olur, başqa məsələdir. Amma biləndə ki, işçi aludəçidir, "onu işdən çıxarım", - belə bir şey yoxdur. - Bu strategiya narkomaniyanın azalmasına fayda verirmi? - Xeyr, təsiri yoxdur. - Deməli, onlar da problemi boş

Azərbaycanda narkotik satıcılarına daha ağır cəza verilməsi təklif edilir

Almaniyada çalışan həkim-psixiatr Natiq Qubadov: "Narkotik satan şəxslərə minimum 25 il cəza verilməlidir"

- Natiq bəy, son vaxtlar Azərbaycanda narkomaniyaya qarşı ardıcıl mübarizə aparılısa da, təəssüf ki, ciddi nəticə vermir. Sizcə, bunun səbəbləri nədir?

- Mən deməzdim ki, təkə Azərbaycan, bütün dünyada bu mübarizə elə bir nəticə vermir. Dünya praktikasına baxdıqda, narkomaniyanın səviyyəsinin aşağı olduğu yerlər ərəb dövlətləri və Çindir. Belə deyim, orada "ağacı kökündən vururlar". Orada narkomaniyaya qarşı mübarizə ölüm hökmünə qədər gedir. Ölüm hökmünün qorxusu altında narkotiklərin yayılması demək olar ki, yoxdur, varsa da çox az, xüsusi dairələrdə olur.

Azərbaycanda mübarizənin yətləri olub-olmamasına gəlincə, bunu ümumiyyətlə dünya səviyyəsində müzakirə etmək çətinidir. Söhbət narkotik mafiya qruplaşmaları, yaxud onlarla əlbir olan narcoşəbəkələrdən gedir. Onlarla mübarizə aparmaq çətinidir. Nə qədər mübarizə aparırsan da, mümkün deyil. Çünki hər dairedə bağlantıları var. Bir yerdən bağlayırsan, başqa bir yerdə çıxırlar.

Hal-hazırda narkotik istehsalı üzrə kimyəvi üsullar o qədər inkişaf edib ki, müxtəlif çeşidli narkotik maddələri daha asan istehsal etmək mümkün olur. Mübarizə üçün gerek hər bir adama bir polis təhkim edilsin. Bu da mümkün deyil. Mübarizənin qeyri-efektiv olmasına müxtəlif faktorlar təsir edir. Ən əsas faktor da narkotik biznesinin yüksək gəlir gətirməsidir. Mafiyalar dövrüyyəyə az miqdarda narkotik cəlb etməklə külli miqdarda pul əldə edirlər. Bəzən istenilən səviyyədən yüksək rəqətdə olan insanları şirnikləndirə bilərlər. Hamısını yox, bəzilərinə. Bu səbəbdən də mübarizə sifir səviyyəsinə düşür. Təkə Azərbaycanda yox, dünyanı hər yerində. Avropada da belədir.

- Qeyd etdiniz ki, narkomaniyanın ən aşağı səviyyəsi ərəb ölkələrində və Çindədir. Bir tərəfdən də deyirsiniz ki, narkotik ticarəti ən gəlirli biznesdir, bu səbəbdən onu qarşısını almaq çox çətinidir. Qanunla da bunun qarşısını ala bimiriksə, bəs, necə etməliyik?

- Kökündən baltalamağı Avropa və Azərbaycan qəbul etmir. Çində və ərəb ölkələrində belədir. Ərəb ölkələrində hamısını demirəm, mən bildiklərimdə - Sudiyyə Ərəbistanı ilə BƏƏ-də ölüm hökmü cəzası var.

- Ölüm hökmü kimə tətbiq olunur, narkotik satanlara, ya istifadəçilərə?

- Ölüm hökmü narkotik satanlara tətbiq olunur.

- Hesab edirsiniz ki, bizdə də narkotik satanlara ölüm hökmü tətbiq olunsaydı, narkomaniyaya qarşı mübarizə effektiv hal ala bilər?

- Burada belə bir nüans var. Azərbaycan qanunvericiliyində narkotik istifadəsinə başqa, satana isə tamamilə fərqli cəza nəzərdə tutulur. Səhv etmərsən, narkotik satanlara cəza 3 ildən 5 ilə qədərdir. Ən ağır hallarda cəza 9 ilə qədər olur. Bəzən satışa görə həbsə düşənlər özlərini yaxşı aparmaqla azadlığa tez çıxırlar və yenidən həmin işlə məşğul olurlar. Yene də 3-5 il həbs cəzası alırlar. Mənə elə gəlir ki, narkotik satan şəxslər minimum 25 il cəza almalıdırlar. Bu, mənim ailəsi, yaxın ətrafı, qohum-əqrabası olan, ölkəsini sevən bir insan kimi şəxsi fikrimdir. Çünki cəmiyyətdə insanlığa zərər vururlar. Onların minimum cəzası 25 il olmalıdır. Onlar bu işdən əl çəkməlidirlər. Qısamüddətli cəza onlar üçün yetersizdir.

- Deyirsiniz ki, narkotik satanlara azı 25 il cəza verilməlidir. Necə düşünürsünüz, bəs, təhsilimizdə hansı dəyişiklikləri etməliyik ki, mübarizə nəticə versin? Yaxud hansı digər sferalarda başqa hansı tədbirlər görülməlidir?

- Şəxsən mən özüm narkomaniya ilə bağlı təlimlərin əleyhinəyəm.

- Nəyə görə?

- Mən özüm Sumqayıtda belə təlimlərdə iştirak etmişəm. Sumqayıtda narkoloji dispanserinin həkimi olmuşam. Mənə elə gəlir ki, məktəb yaşlarında antireklam reklam rolunu oynayıyır. Çünki bu yaşda insanları çilginiyə, nəyinsə dadına baxmağa meyilli olur. Əlavə olaraq mövzu olmayan yerdə həmin mövzuya toxunmaq narkotik mövzusunun marağı artırır. Qadağan olunan şey həmişə maraqla doğurur.

- Bəs çıxış yolu kimi nəyi görürsünüz?

- Çıxış yolu kimi normal təhsil sisteminin qurulmasını. Təhsildən sonrakı sistemin qurulmasını. Mən burada orta məktəb təhsilindən sonrakı tədrisi - ya texniki təhsil, yaxud ali

məktəb təhsilini nəzərdə tuturam. İnsanların işə cəlb edilməsini, keçid dövründə onların asudə vaxtlarının az olmasını nəzərdə tuturam. Gənclərin başı qarışmalıdır, həmin tərəfə yönəlmiş nəse fikirləşməməlidir. Təlim adətən yetişmiş insanlar arasında olmalıdır. 15 yaşında olan bir yeniyetməyə nə qədər desək ki, bala, bu pisdir, o, bunu dərk etməyəcək. Çünki onun keçid dövrüdür...

- Yeni o yeniyetmə pisin necə bir şey olduğunu anlamaq istəyəcək və narkotikə yönələcək...

- Mən həmişə demişəm, özüm də çox tədbirlərdə olmuşam. Hər zaman da demişəm ki, mənə elə gəlir, anti-reklam reklam rolunu oynayıyır. Və mənə elə gəlir ki, narkomaniyanın hansı səviyyədə artmasını göz önünə alsaq, səhv etməmişəm.

- Deməli, sizcə, uşaqlara narkotikin zərərini anlatmadan onları faydalı sahələrə yönəltmək lazımdır ki, boş vaxtları qalmasın...

- Uşaqların beyni həmin dövrdə başqa şeylərlə məşğul olmalıdır ki, həmin tərəfə yönəlməsinlər.

- İlk dəfə narkotik istifadə edən şəxsə qarşı davranış necə olmalıdır? Onu həbsə atmaq, ya başqa çıxış yolu tapmaq lazımdır?

- Azərbaycan qanunvericiliyinə görə istifadəçiyə həbs cəzası düşür. Cinayət məəcəlləsinə görə, şəxsi istifadə deyilən bir şey var, bu, Cinayət Prosessual Məcəlləsində bir az problem yaradır, heç bir narkoman gedib 0,03 qram heroin almır. Təbii ki, onlar narkotik alanda çox alırlar. 3-4 dozanı birdən alırlar ki, hər dəfə gedib özlərini təhlükəyə atmasınlar. Şəxsin üstündən də şəxsi istehlak miqdarından çox narkotik çıxanda orada problemlər olur. Hansı ki, bu onun ömrünü həbsxanada keçirməsinə daha çox səbəb olur. Bu məsələyə münasibət dəyişməlidir. Onlara qarşı cəmiyyətin münasibəti dəyişməlidir. Stiqma olmalıdır. Yeni on-

qaydası var, belə edək.

- Natiq bəy, narkotik asılılığı olan şəxslər reabilitasiya proqramını tam keçsələr, fiziki-bioloji-psixoloji baxımdan əvvəlki hallarına tam qayıda bilərlərmi? Nəzərə almaq lazımdır ki, narkotik asılılığı onları tam çökdürür və əksər hallarda Hepatit xəstələri olurlar.

- Belə deyək, AIDS-i və Hepatit B-ni çıxmaq şərtiylə (Hepatit C-nin müalicəsi var), xəstənin durumuna baxmaq lazımdır ki, ağırlaşma hansı dərəcədədir. Qaraciyər serozu varmı və s. Təbii ki, bunlar yoxdursa, ilkin mərhələdə onlar vəziyyətdən çıxarmaq, ilkin vəziyyətə qaytarmaq olar. Sağlamlıq baxımından remissiya vəziyyətinə qaytarmaq olar...

- Bəs, bu şəxslər psixoloji baxımdan normal hallarına qayıda bilərlərmi?

- Çox çətinidir. Onları demək olar ki, tam normal vəziyyətlərinə 10 ildən sonra qaytarmaq olar. Ən yaxşı halda. Çünki onlar narkotiklə üzlüldükdən sonra belə, fikirlərində daima narkotik var. Narkotik vasitələrin təsiri altında yaşadıkları həzz onların ömür boyu yadından çıxmır.

- Maraqlıdır, Almaniyada dövlətə hazırda narkomaniyaya mübarizə sferasında hansı tədbirlər həyata keçirir? Azərbaycan bu təcrübədən yararlanıla bilərmi?

- Mənə elə gəlir ki, elə Azərbaycanda da burada olan vəziyyət var. Polisə satışa qarşı mübarizəsi var. Sadəcə olaraq Almaniyada xəstələrin, yaxud narkomanların qeydiyyatda alınması yoxdur. Hər hansı şəxs tibb müəssisəsinə gəlir, diaqnoz qoyulur, müalicəsinə alır, gedir. Amma Azərbaycanda qeydiyyat var. Mən deyir bilmərəm ki, işlədiyim şəhərdə neçə nəfər hansı növ narkotikdən istifadə edir, alkoqolizmdən əziyyət çəkir, yaxud narkotik aludəçisidir. Azərbaycandakı qeydiyyat məsələsi SSRİ-

buraxıblar. Daha çox narkomaniyanın qarşısını almağa yox, narkomaniya ilə yaşamağa üstünlük veriblər.

- Bəli, sadəcə normal ailələr uşaqlarını narkomaniyadan çəkəndirməyə çalışırlar. İşləmək istəyəne iş var. Ona görə buradakı normal ailələr uşaqlarına təlqin edirlər ki, məktəp deyil universitet oxuyasan, amma peşən olmalıdır, işləməlisən. Ailələr uşaqları məktəbi qurtaranda onları yönləndirməyə çalışırlar. Belə deyim, bununla yaşamağa öyrəşiblər, biz də öyrəşməliyik. Hər hansı psixi xəstəlik kimi narkomaniyanı da xəstəlik kimi qəbul etməliyik. Narkomanları biz onsuz da cəmiyyətimizdən uzaqlaşdırma bilməyəcəyik. Uzaqlaşdırmağı istəməklə vəziyyəti daha da ağırlaşdıracağıq.

- Bəs, sizcə, narkomaniya ilə yaşamağa öyrəşməklə genefonda necə təsir edəcək? Axı narkomaniyanın fəsadları da var.

- Məncə, genefonda bir təsiri olmamalıdır. Amma düşüncəyə təsir edəcək. Əgər biz demokratiya, Qərb yolunu seçmişiksə nəzərə almalyıq ki, hər şey açıq olmalıdır. Bunun gətirdiyi mənfi fəsadlar da olacaq. Biz cəmiyyət şəklində mənfi fəsadlara qarşı durmaq istəyiriksə, strategiya tamam başqa olmalıdır.

- Sizin bir azərbaycanlı kimi buna baxışınız necədir? Demokratiya naminə narkomaniya ilə yaşamağa öyrəşməliyik, ya əhalini sağlam, genefondumuzu təmiz saxlamaq üçün çalışmalıyıq?

- Açıq desəm, satışın qarşısını ala bilməyəcəyik. Azərbaycana cənubdan (İrandan) narkotikin daha çox gəlməsi və bir çox sadaladığım faktorlar bunu mümkünsüz edir. Nə qədər çalışsaq da, inanmıram ki, Azərbaycanda radikal qərarlara gedib, kiməsə satışa görə ömürlük cəza verilsin. Ona görə də maksimal dərəcədə onunla yaşamağa çalışmaq lazımdır. Narkomaniyaya düşər olmuş şəxslərə xəstə bir insan kimi yanaşmaq, onlar üçün narkotik istifadə edə biləcəkləri yer açılması, onları dövlətin "Metadon" proqramına cəlb etmək, onların arasında buna yönəltmək olar ki, heç olmasa başqalarını da bu bataqlığa salmaqdan yayınsınlar.

“Azərişiq” ASC, “Sumqayıt” RETSİ-nin Hesabatların hazırlanması bölməsinin texnik-operatoru, Sumqayıt şəhəri, 2-ci mikro rayon, ev 27/69 B, mənzil 24-də yaşayan Cavadova Jalə Əli qızı tərəfindən redaksiyamıza şikayət məktubu daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya, Prezidentin köməkçisi Anar Ələkbərova, “Azərişiq” ASC-nin Kadrlar şöbəsinin rəis müavini Həvva Tahirovaya, “Azərişiq” ASC-nin Protokol xidmətinin rəhbəri Leyla Sadıqovaya, eləcə də digər müvafiq qurumların rəhbərlərinə müraciət edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

“Bildirirəm ki, “Azərişiq” ASC-də məmur özbaşınalığı hökm sürür. Dövlət başçımızın göstərişlərinə biganə yanaşılır, qanunlara məhəl qoyulmur.

Vaxtilə mütəşəkkil dəstə ilə külli miqdarda rüşvət alma, vəzifə saxtakarlığı edənlər (Sakit Baxışov, Çingiz İbadov, Məhir Novruzov və s.) “Azərişiq” ASC-də rəhbər vəzifələrə təyin edilib.

Respublika Hərbi Prokurorluğunda idarə rəisi kimi xidməti və icra intizamının pozuntusu hallarına yol verdiyinə, aşkar qanunsuzluqlar və nöqsanların aradan qaldırılması üçün tədbirlər görmədiyinə görə, Baş Prokurorluğun əmrilə vəzifədən azad edilən Xəlid Təhməzov hazırda sədr Vüqar Əhmədovun müşaviridir.

Azərbaycanda vaxtaşırı kadr islahatları aparılır. Yaşı ötən, korrupsiya qalmaqalarında adı hallanan məmurlar vəzifədən çıxarılır, onların yerinə gənc kadrlar irəli çəkilir. “Azərişiq”-də isə rüşvət aldıqlarına, dövlət əmlakını mənimsədiklərinə görə, həbs edilən məmurlar (özü də pensiyaçıları) yüksək vəzifəyə gətirilir.

Həç bir dövlət orqanı “Azərişiq” ASC-dəki bu məmur özbaşınalığı barədə tədbir görə bilmir. Açıq-aşkar etiraf edirlər ki, “biz Vüqar Əhmədova bata bilmərik, o, ölkə Prezidentinin köməkçisi Anar Ələkbərovun xalası oğludur”.

“Azərişiq” ASC-nin “Sumqayıt” RETSİ-dəki özbaşınalıklardan şikayət etdiyim üçün rəhbərlik tərəfindən təzyiqlərə məruz qalmışam, bütün hüquqlarım tapdanır.

Belə ki, Nazirlər Kabinetinin qərarı olmadan “Azərişiq” ASC-

“Prezidentə şikayət etdiyim üçün təzyiqlərə məruz qalmışam”

“Azərişiq” ASC-nin xanım əməkdaşı Jalə Cavadova: “Rəhbərlik deyir ki, Prezidentə şikayət edib, idarənin nüfuzuna xələl gətirdin”

nin sədri Vüqar Əhmədov 01 noyabr 2022-ci il tarixli daxili əmrlə dövlət başçısının sərəncamı, Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə təsdiq edilmiş “Azərişiq” ASC-nin strukturunda “dəyişiklik” edib. Belə ki, “Şimal” RETSİ-ni ləğv edib, 2 yeni regional idarə - “Sumqayıt” RETSİ və “Xaçmaz” RETSİ-ni yaradıb.

Halbuki Prezidentin sərəncamı əsasında təsdiq edilmiş strukturda Sumqayıt və Xaç-

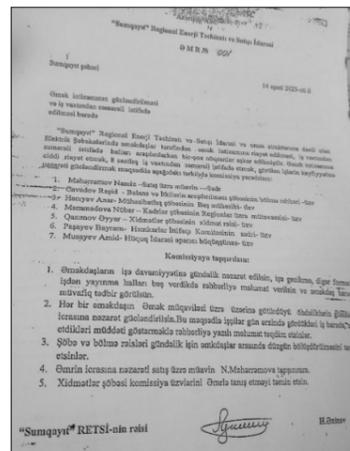
maz RETSİ-lər yoxdur (<https://e-qanun.az/framework/30261>). Qondarma regional idarələr yaradıldıqdan sonra kadrlar şöbəsinin aparıcı mütəxəssisi Gülbacı Dadaşovanın təkidi ilə mənə və digər işçilərə məcburi ərizə yazdıraraq “Xaçmaz” RETSİ-yə keçməyi təkid etdilər. Əks təqdirdə işsiz qoymaqla hədələndik.

Cənab Prezidentə etdiyimiz kollektiv şikayətdən sonra “Azərişiq” ASC sədri bizi qəbul edib dinlədi, şəxsən mənə əmək haqqımı artıracığına və məcburi köçkün, ali təhsilli həyat yoldaşımı işlə təmin edəcəyinə dair söz verdi. Lakin o, sözüənə sahib çıxmadı. Əksinə, Həbib Əzizov “Sumqayıt” RETSİ-yə rəis təyin edilən kimi, mənə qarşı “qıyas əməliyyatına” başladı. Gündəlik olaraq işçilərin gördükləri işin yoxlanılmasına dair bir əmr imzaladı...

etiraz etdim. Vəzifə səlahiyyətlərimin icrasına qəsdən maneçilik törədərək, mənə stress yaşatdıqları üçün idarəyə polis və təcili yardım dəvət etdim.

Bu hadisədən sonra özümün və azyaşlı övladlarımın xəstəlikləri ilə bağlı 25.04.2023-cü ildən bu günə qədər işə çıxma bilmirəm. Xəstəliyimin 3-cü günündə yaşadığım evə nümayəndələr gəldi. Öz evimdə azyaşlı övladlarımın yanında mənə stress yaşatdılar.

25.04.2023-28.04.2023 tarixlərində xəstəliyimi təsdiq edən 0131487 №-li xəstəlik və rəqəm olduğu halda “Sumqayıt RETSİ-nin rəisi H.Əzizov 25-27 aprel tarixlərində “üzrsüz səbəbdən işə gəlmədiyim” barədə Vüqar Əhmədovun adına qə-

nunsuz təqdimat yazaraq, mənə işdən çıxarılmamı xahiş edib (Təqdimatın surəti əlavə edilir).

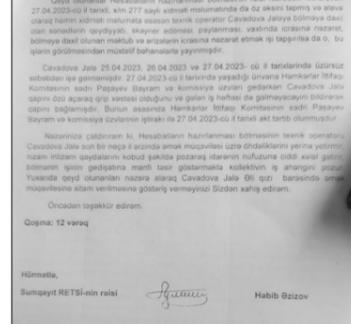
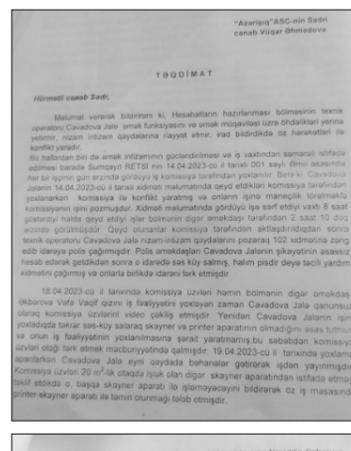
Həbib Əzizovun göstərişi ilə xidməti kompyuterim iş masamdan götürülüb, idarə binasına girişimə qadağa qoyulub.

25 aprel 2023-cü il tarixindən indiyə qədər özümün və övladlarımın müalicəsi ilə məşğulam. Qrafik üzrə növbəti məzuniyyət vaxtım 2023-cü ilin iyul ayında.

Autizm xəstəsi olan 9 yaşlı övladımın müalicəsi üçün “Azərişiq” ASC-nin sədri cənab Vüqar Əhmədova rəsmi ərizə ilə müraciət edərək, 03.07.2023-cü il tarixindən növbəti məzuniyyət istəsəm də, mənə məzuniyyət verilmir. Konstitusiya və əmək hüquqlarım pozulur. Bütün bunlarla bağlı müvafiq dövlət orqanlarına şikayət etsəm də, tədbir görəndə yoxdur. Hamısı da deyir ki, “biz Vüqar Əhmədova bacara bilmirik, onun Anar Ələkbərov kimi adamı var, çalış özün öz məsələni həll et”.

Hörmətli Anar Ələkbərov cənab Prezidentimizin köməkçisidir. Gənc kadrdır. Qurumdakı özbaşınalılardan bəlkə də Anar müəllimin xəbəri yoxdur, sadəcə onun adı hallandırılır.

“Azərişiq”-dan bildirirlər ki, “Prezidentə şikayət edib, idarənin nüfuzuna xələl gətirdin”. Dövlət əmlakının mənimsənilməsi, vəzifə saxtakarlığı, rüşvət alma maddələri ilə həbs edilmiş keçmiş məhkumların “Azərişiq”-də rəhbər vəzifələrdə işləməsi qurumun nüfuzuna xələl gətirmirmi?

Mən 16 ildir energetika sahəsində çalışıram. 2005-ci ildən isə “Azərişiq” ASC-də texnik-operator işləyirəm. 510 manat maaş alıram. Həyat yoldaşım Qubadlı rayon məcburi köçkünüdür. Ali təhsilli olmasına baxmayaraq, işsizdir. 9 və 13 yaşında 2 övladım var. 9 yaşlı oğlumun sağlamlıq imkanları məhduddur, uşaq autizmi xəstəliyindən əziyyət çəkir.

Dövlət səviyyəsində sağlamlıq imkanları məhdud ailələrə diqqət-qayğı göstərilir. Bu qəbildən olan uşaqların problemləri ölkəmizin Birinci xanımı, hörmətli Mehriban Əliyevanın şəxsi nəzarətindədir. İdarə rəhbərliyi bütün bunları bilib-bilə hiyməsində autizm xəstəsi olan anayla düşmənçilik edib, xəstə övladımın taleyi ilə oynayırlar.

Mən dövlətimizin başçısına, ölkəmizin Birinci xanımına sığınaraq xahiş edirəm: “Azərişiq” ASC-nin özbaşına məmurları tərəfindən tapdanan hüquqlarımı bərpa etməklə, qurumda ölkə qanunlarının bərqərar olunması üçün tədbir görsünüz.

Öncədən Sizə minnətdaram”.

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Bəni-Adəmi öz el-obası qabağında xəcil, üzükara, baş aşağı edən əməlləri sayıb qurtarmaq çətindir. Bunların hərəsinin öz adı var, məsələn nəməkbəharamlıq, yəni nankorluq, rüşvətxorluq, harrılıq və i.a.

Kim deyə bilərdi ki, illər keçəcək bütün bunların hamısı üçün tək bir söz işlədəcəklər, "biznes". Bəli, indi vətəni satıb pul qazanmaq da, məddahlıq da, fahişəlik də biznes sayılır. Uzun sözün qısa, bu kəlmə ilə hər şeyə bəraət qazandıranmaq mümkündür. Elə bu da evimizi yıxacaq... Bir tərəfdən arsızlıq, unutqanlıq, bir tərəfdən ellik zəmanətlə üzvləri birbirilərinə bağlanmış milli biznes lotuları. Hansına yaxınlaşsan orqanlarda yağlı yerlərdə oturmuş qohum-əqrəbalarını, nökrələrinin əlləri ilə tükünü diçəkəklər.

...Torpağı, müstəqilliyi əlindən alınmış xalq hər cəhətdən sındırmaq üçün dəfələrlə sınaqlardan çıxarılmış metodlar, üsullar var. Bolşevik ideoloqlar yaxşı bilirdilər ki, Şərq aləmində etik və estetik ənənələr zəncir həlqələri kimi bir-biriləri ilə bağlıdır. Bu həlqələrin birinin məhvi digərlərinin də məhvi üçün zəmin yaradır. Sosializm, fəhlə və kəndli sinfinin rifahı, bərabərlik, beynəlmilətçilik barədə nağıllarda milyonları haqq yolundan sapdırma bilmiş kommunist "furerlər" Azərbaycanca heç kimə aman vermək fikrində deyildilər.

Əlaltıları kimlər idi? XI işğalçı orduya bələdçilik edənlər, Gəncə qətlamında qatillərə nökrəlik etmələrindən qürur hissi duyanlar, Allahsızlar İttifaqının ən fəal üzvləri sayılan gənc qələm sahibləri (bunları Anar ağa tanımamış deyil), məscidləri kolxoz anbarlarına döndərən millərin klassik mədəni irsini qoruyanları qovarağa götürənlər və s.

İkinci dünya müharibəsi xalqımızın bütün mənəvi sərəvətlərini məhvədən xilas etdi. Kommunist rəhbərlər başa düşdülər ki, bu dəfə aldadılmış, dini, imanı həqarətə məruz qalmış xalqlarla tamamilə başqa cürə danışmaq lazımdır.

Əvvəlki məqələmdə bu barədə danışmışam. Daxili siyasətdə azca yumşalma o demək deyildi ki, ürəyi yanan ziyalı istədiyini deyə bilər. Təhlükəsizlik orqanları sayıq idilər, otuzuncu illərin əvvəllərində verilmiş direktivlər qüvvədən düşməmişdilər. Bəli, Mərkəzi Komitədə oturmuş ideoloqlar yaxşı bilirdilər, kimin başını tu-

Vətəni satıb, "biznesmen" olanlar

İndi vətəni satıb pul qazanmaq da, məddahlıq da, fahişəlik də biznes sayılır...

Dahilərimizi titullu əbləhlərin caynaqlarından xilas edən tapılmayacaqmı?

Əvvəlki məqələmdə bu barədə danışmışam. Daxili siyasətdə azca yumşalma o demək deyildi ki, ürəyi yanan ziyalı istədiyini deyə bilər. Təhlükəsizlik orqanları sayıq idilər, otuzuncu illərin əvvəllərində verilmiş direktivlər qüvvədən düşməmişdilər. Bəli, Mərkəzi Komitədə oturmuş ideoloqlar yaxşı bilirdilər, kimin başını tumarlasınlar, kimində nəfəsini birdəfəlik kəssinlər. Məhz bu illərdə psevdovətənpərvərlik dəbə düşdü...

marlasınlar, kimində nəfəsini birdəfəlik kəssinlər. Məhz bu illərdə psevdovətənpərvərlik dəbə düşdü. Repressiyalardan sonra həqiqət təşnəsi olanlara surroqat təşkil edildi.

Neçə illər ərzində hakim rejimə sədaqətlə qulluq edib hər cürə ənəm alanlar, onların törəmələri Mərkəzi Komitənin "dobro"su ilə cəfakeş xalqın tarixinə girişdilər. Bunlara kim nə deyə bilərdi? Əvvəlcə Dədə Qorqud, ardınca Nəsimi, Babək, Nizami "çarmıxa çəkildilər". Bu illərdə xalqın klassik mədəniyyətini, ədəbiyyatını pul dağarcığına döndərə bilmiş bütöv bir dəstə formalaşdı.

Qatil Şaumyanın bandası, millət xaini Qatır Məmməd haqqında çəkilməmiş lentlər isə misli manəndi olmayan rəzələtin apofeozu idi. Təxminən on beş ilin ərzində bu xarabada bir kişi tapılmadı ki, bu sənət dəlləllərinin sifətlərinə tüpürüb soruşsun, nə vermişiniz bu xalqa, ala bilmirsiniz? Kari-

katıra gününə salınmış tarixi şəxsiyyətlərin şərafətini qoruyan bir filoloq, bir abırlı tənqidçi tapılmadı. Filmi ölkənin partiya rəhbərləri qəbul edib, fəxri adlar, mükafatlar pay-püş edilib, Moskva da razılığını verib, vəssalam!

Mən uğur, tamaşaçıların rəğbətini qazanmış filmlərdən danışmaq istəmirəm, görünən dağa nə bələdçi. Söhbət cəzasızlıqdan məst olmuş "korifeylərin" ikinci dəfə edam etdirdikləri Babəkədən, Nəsimidən, əyalət mühazirəçisi gününə salınmış Nizamidən gedir.

Bir müddət bundan əvvəl hansısa nadan rejissor Natavan rolunun ifasını Aygün Kazımovaya həvalə etmişdi. Mən onda belə zinakarlığı törədənmə sual vermişdim, o, ailəsi haqqında film çəkəydi anasının, ya da həyat yoldaşının rolunu Aygün Kazımovaya tapşırırdı? Cavab gəlmədi... Mən isə üzümü Anar başda olmaqla onun bütün səhəbələrinə, üzəngi tu-

tanlarına, gündə Prezidentin ünvanına ucuz mədhiyyələr söyləməklə baş gırləyənlərə tuturam. Qafqazın tarixində birinci hadisədir ki, Natavan kimi bir şəxsin məzarı tar-mar edilir

və özlərini millətin nağdı-nis-yəsi sayan ziyanəvər sürüsü susur, nə qisasa çağırış eşidilir, nə də hər şeyini yana atıb ön xəttə cuman bir qələm sahibi barədə eşidirik. Nə qədər çalışıram, şərafət əzabı çəkməkdən əriyib çöpə dönmüş Rəşad Məcidi hücumu gedən igidlərimizin ön cərgəsində təsəvvür edə bilmirəm. Amma bu ağanın qəzet səhifələrində tez-tez çıxan şəkillərinə baxanda elə düşünmək olar ki, kişi elə bu dəqiqə İrəvanın üzərində bayrağımızı qaldırıb və onlarla kafiri cəhənnəmə vasil edib.

...Televizorda "Ölülər" tamaşasına ikinci dəfədir baxıram. Uzun-uzadı danışmaq istəmirəm, ancaq onu demək istərdim ki, ötən əsrin 20-30-cu illərində dinimizə qarşı əsl səlib yürüşü qızıqanda da belə xalturaya, belə hərbi çahilliyə yol verməyiblər.

Həm bilirdi ki, kommunist rejimi Mirzə Cəlilin ömrünün son illərini cəhənnəmə döndərmişdi. Ağalar, sizin nə ixtiyarınız var ki, kişinin əsərini murdar parodiyaya döndərsiniz? Görəsən bir gün gələcək ki, əzabkeş dahilərimizi pulgir avontüristlərin caynağından xilas edəcəklər.

Firuz HAŞIMOV

"Tərtər işi"ndə həbs olunduğu üçün 123 min manat təzminat alacaq

"Tərtər işi" üzrə bəraət almış daha bir hərbiyə təzminat ödəniləcək. "Qafqazinfo" xəbər verir ki, bu barədə Nəsimi Rayon Məhkəməsi qərar qəbul edib. Məhkəmə bəraət almış hərbi Emin Aibovun iddiasını qismən təmin edib.

Qərara əsasən, ona mənəvi ziyana görə 66 min manat, maddi ziyana görə 57 min manat təzminat kəsilib.

İş üzrə cavabdeh qismində Maliyyə Nazirliyi tanınıb.

Qeyd edək ki, Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçu (MAXE) E. Aibov dövlətə xəyanət və digər oxşar maddələrlə ittiham edilərək 15 il azadlıqdan məhrum edilmişdi. O, ötən ilin sonunda bəraət alıb.

Eldar SABİROĞLU,
Səbiq millət vəkil,
ehtiyatda olan polkovnik

İrənin "müsləmançılığı" və türkün türkə qarşı savaşı

Tarixin elə dəhşətli və ziddiyyətli hadisələri, ikirahdoğrucu əməlləri olub ki, saymaqla bitməz. İstədim onlardan biri haqda danışım.

Oxşar və ortaq ideoloji-siyasi baxışları bölüşən və eyni din, məzhəbin daşıyıcıları olan millət və xalqların kəskin düşməne çevrildiyini az müşahidə etməmişik. Nümunələr nə qədər desən var. Məsələn, biri elə özünü "müqəddəs" müsləman dövləti elan etmiş, əslində isə müsləmanlıqdan əsərləməti qalmamış İrənlə bağlıdır.

Bu dövlətin bütün prinsipləri tamamilən müsləmançılığın əleyhinədir. Axı, necə islam dövlətidir ki, Qarabağ müharibəsi başlayan ilk gündən işğalçı Ermənistanın hərbi-siyasi tələblərinin yerinə yetirilməsində Azərbaycanca qarşı fəaliyyətini dayandırmır?! Əslində araşdırmalar göstərir ki, Ermənistanla müharibənin uzun illərə dayanması, sadə və yumşaq dilə desəm, İrənin bağışlanılmaz günahları üzündən 2020-ci ilin sentyabr ayının 27-nə qədər davam etmişdir.

Fars rejiminin hərbi-siyasi tarixinə azdan-çoxdan bələd olan biri kimi deyə bilərəm ki, bu despotik dövlət qədimlərdən üzü bu yana xristian əsilli dövlətlərlə əməkdaşlıq şəraitində yaşamağa üstünlük vermişdir. Gəlin, məsələni belə qoyaq. Deyək ki, Azərbaycan tərəfdən İrən ərazisində bir məscid tikmək barədə təşəbbüs qaldırılır. Təsəvvür edirsinizmi, İrənin münasibətini?! Nələr, hansı yalanlar və uydurmalar meydana atardılar, bunu Allah bilər. Lakin hazırda 35 milyon Azərbaycan türkünün yaşadığı ölkədə 600 kilsə fəaliyyət göstərir, onun 420-si erməni kilsəsidir.

Bu yaxınlarda sosial şəbəkələrdə adamı dəli səviyyəsinə çatdıran canlı bir görüntü məlumata rast gəldim. Keşmə heç rast gəlməyirdim. İnanın, keçirdiyim sarsıntıdan hələ özümə gələ bilməmişəm. Bu, təbrizli bir inqilabçı gəncin edam səhnəsi idi. Qansız və Allahsız fars rejimi üç-dörd yaşlı qızının və həyat yoldaşının gözü önündə atəni asmaq istərəkən körpəsinə "gələcəm qızım" deyər səslənən atəni saniyə belə macal vermədilər, onu dərhal edam etdilər. Budurmu, İrən Müqəddəs Qurana, Allaha verdiyi qiymət və dəyər?!

Haradan haraya gəlib çıxdıq... Təəssüf ki, Səfəvi dövlətinin hakimiyyəti dövründə də günahsız insanların ölümünə fərman verənlər bunu "haqlı və ədalətli" hadisə kimi qələmə vermişlər! Qardaşın qardaşa nifrəti, eyni millətdən olan xalqların bir-birinə düşmənçiliyi Şah Xətəidən də əvvəllərə gedib çıxır. İndi bunun üzərində çox da dayanmaq fikrində deyiləm. Bakını istila etdikdən sonra özünü Səfəvi dövlətinin şahı elan etmiş Xətəinin diş şirəyə batır və o, bu dəfə Osmanlı ərazilərinə gözünü dikir.

1514-cü ildə Çaldıran müharibəsini töretməklə Şah İsmayıl tarixə özünün ən biabırçı səhifəsini yazır. Anlaya bilmirsən ki, qardaş millətlərin sülh şəraitində yola getməsinə hansı səbəblər imkan vermirdi?! Mənəm-mənəmlik burada da öz rolunu göstərir, çox yəqin ki! Sonra başlayır ərazi iddiaları, torpaq davası...

Sultan Səlimlə Şah İsmayılın davasının kökündə dayanan ön fakt da bununla əlaqədardır. Şah Xətəi Osmanlı ərazilərini hesabına Səfəvi dövlətinin coğrafiyasını genişləndirmək məqsədini güdüdü. Sultan Səlimin Şah İsmayılın göndərdiyi 5 məktubu olub. Türk hökmdarı son məktubunda səfəvilərin şahına belə bir məktub göndərir: "Qardaşların müharibəsi, iki müsləman hökmdarının savaşı hörməti-şərəfimizə toxunan bir şey olacaq. Gəl, çəkib bu sevdadan".

Bu tarixi sənəd barədə bilginim təxminən 40-45 il keçmişə dayandırdığından, ola bilsin, müəyyən sapıtmaya yol verim, lakin məzmunun dəqiq və dürüst olduğuna heç bir şübhə yoxdur.

Osmanlı imperatoru hiss edir ki, yox, Şah İsmayıl yola gəlmək istəmir, 1514-cü ildə Çaldıranda müharibə başlayır və Şah İsmayıl məğlub olur. Bəzi mənbələrə görə, şahın arvadı Taclı Bəyim xanım müharibədə əsir düşür. Əynindəki qızıl zینət əşyalarını əsgərə verərək əsirlikdən qaçan Taclı xanımdan sonuna qədər xəbər-ətər çıxmır. Şah İsmayıl bu ağır faciənin qarşılığında ömrü bitənə qədər gülməyəcəyini özünə söz verir və nəhayət, 1524-cü ildə onun həyatı sona çatır və doğulduğu Ərdəbilə dəfn olunur.

Lakin təkzibedilməz bir həqiqət var, o da islamın və müsləmançılığın qənimli olmuş bəzi xristian dövlətlərinə hər cür kömək və yardımlar göstərilməsindən ibarətdir. Bu məsələyə yuxarıda toxunduq. Fakt ortadadır. Bu, İkinci Qarabağ Savaşından əvvəl və ya indinin özündə belə, İrən İslam Respublikasının əski düşmənimiz erməni faşistlərinə necə dayaq durması ilə bağlı olan bir hekayətdir.

"Əgər Prezident təkəcə özünü və ətrafını yox, dövləti də düşünsəydi, o zaman heç vaxt ölkəni məhvən astanasına gətirən çıxışı(qiyamı) cəzasız qoya bilməzdi. Çünki o, bununla özünün tam gücsüzlüyünü nümayiş etdirir".

Bunu Donbas separatçılarının sabiq lideri, sabiq FTX polkovniki, hazırda isə Rusiyadakı ultramillətçilərin, şovnistlərin rəpörünə çevrilmiş İqor Strelkov(Qirkin) son verilişində söyləyib.

Açıq mətnlə Vladimir Putini və ətrafını təhqir edən Qirkin Rusiyaya rəhbərlik edənləri "onurğasız həşaratlar"

Rusiyada yeni hərbi qiyamın anonsu verildi

İqor Strelkov: "Priqojin hazırda asanlıqla, sərbəst şəkildə Sankt-Peterburqda, Moskvada hərəkət edir"

adlandırır. O, Rusiyalı yeni qiyamlar gözlədiyini də bildirib: "Bizim hakimiyyət Priqojinin qiyamı zamanı özünü necə apardı? Onlar hamısı Moskvadan əkilidilər. Prezident də daxil olmaqla, hamısı! "Rosqvardiya"nın komandiri Zolotov ("Rosqvardiya"nın başçısı, general Viktor Zolotov-red.) əkilidi, Medvedev hara yoxa çıxdısa, bilinmədi. Deyirlər o, qaçmamışdı, çünki hədsiz dərəcədə kefli idi. Bilirəm. O, nə görünürdü, nə də eşidirdi. Çoxları qaçdı. Mənim bildiyimə görə, Moskvada yalnız FTX-nin rəhbərliyi qalmışdı..."

Hər şey tükəndən asılı vəziyyətdə qalmışdı və hakimiyyət bu qiyamdan heç bir lazımı nəticə çıxarmadı. O, (Putin) göstərdi ki, belə etmək olar. Yoxlayın uşaqlar, bir də yoxlayın. Əgər alınmasa da, sizə heç bir təhlükə yoxdur. Çünki mən onurğasız həşaratam və məni şələ-küləmi də yığırdırıb Sankt-Peterburqqa qaçmağa vadar edən şəxsi cəzalandıra bilmirəm... Siz orda(Kremlde) təmiz(söyüş söyür) başınızı itirmisinizmi, dostlar? Mən bi-

lirəm ki, sizin heç vaxt beyniniz olmayıb, olanı da ağı tozla(narkotik) xarab etmişiniz. Siz faktiki olaraq, növbəti qiyamlara təhrik edirsiniz. Elə bilirsiniz bununla hər şey bitəcək? Bütün ordu sizə nifrət edir. Bütün ordu Şoyquya, Gerasimova nifrət edir".

Bu hissədə bir məqam diqqət cəlb edir. Strelkov qiyam günü Moskvada yalnız FTX rəhbərliyinin qaldığını iddia edir və bunu xüsusi olaraq qabardır. Bununla da Strelkov özünün Kremlin hansı "qülləsinə" xidmət etdiyini göstərmiş olur...

Strelkov deyib ki, Priqojin hazırda asanlıqla, sərbəst şəkildə Sankt-Peterburqda, Moskvada hərəkət edir: "Qiyamın başçısı heç bir xəsarət almadı. Bu gün(dünən-red.) səhər o, Sankt-Peterburqda idi, dünən və srağagün isə Moskvada. Bu, nonsensdir, tarixdə belə bir şey olmayıb. Tarixdə olmayıb ki, qiyama rəhbərlik edən şəxs asanlıqla ölkəyə qayıtsın, burada sərbəst hərəkət etsin və heç kim buna fikir verməsin".

Strelkov xatırladı ki, Priqojinin Moskvaya doğru hərəkəti zamanı Pu-

tin və ətrafı paytaxtı qoyaraq, qaçıblar. O, əlavə edib ki, növbəti qiyamda da qiyamçıların qarşısına heç kim çıxmayacaq: "Əgər ordu Moskvaya getse, elə bilirsiniz Moskvadan əkilən Zolotov ordunu dayandıracaq? Bu dəfə(ordu) ona görə Priqojinlə birgə getmədi ki, cənab Priqojinin orduda nüfuzu yoxdur. Çünki o, ordunun ünvanına çox şey (söyüş söyür) söyləyib... Siz (hakimiyyət) vəziyyəti o həddə çatdıracaqsınız ki, hərbcilər "bəzək, bəzək" deyəcəklər".

Bəli, bu gün görünən odur ki, Priqojinin Putinə vurduğu zərbəni son 20 ildə bütünlükdə Rusiya müxalifəti, Qərb, hətta hazırda davam edən müharibədə Ukrayna da vura bilməmişdi. 2022-ci il fevralın 24-də yekəxana, özündən razı, ədalətli görkəmi ilə Ukraynaya qarşı işğal əməliyyatını elan edən, Qərbi hədələyən Putini bu gün Rusiyada az qala aşağılamayan, təhqir etməyən qalmayıb. Görünür, bu da "hər şey plan üzrə gedir" deyən Putinin "planlarına" uyğundur...

Cəlal Məmmədov

MİT "şeytan üçbucağı"nı deşifrə etdi...

Son vaxtlar Türkiyədə fəaliyyət göstərən İsrail, Rusiya və İrən kəşfiyyatına bağlı casuslara qarşı uğurlu əməliyyatlar keçirən Türkiyənin Milli Kəşfiyyat Təşkilatı (MİT) növbəti uğura imza atıb.

Azpolitika.info Türkiyənin "Sabah" nəşrinə istinadla xəbər verir ki, MİT İstanbul Bölgə Başçılığının əks-kəşfiyyat idarəsinin bölmələri İsrailin "Mossad" kəşfiyyat qurumunun Türkiyəyə qarşı apardığı kəşfiyyat fəaliyyətini deşifrə edib.

MİT-in əldə etdiyi məlumata görə, "Mossad" xüsusi kəşfiyyat qabiliyyətinə malik insanları seçərək, xaricdə onlara təlimlər keçib. İstanbul Polisinin Terrorla Mübarizə Şöbəsinin keçirdiyi əməliyyat zamanı həbs edilən - Ahmet Koray Özgür, Alperen Erkut, Halid Alnebbhen, Gizvan Amori, Nizar Saadeddin, Muhammed Muri və Khaled Nijim "Mossad" üçün çalışdıqlarını etiraf ediblər. Ümumikdə isə 56 nəfərin "Mossad" adına çalışdığı güman edilir.

Məlum olub ki, Türkiyədəki casuslarla İspaniya, İngiltərə, Almaniya, İsveç, Malayziya, İndoneziya və Belçikada yerləşən saxta internet data xətləri üzərindən əlaqə qurulub. Qrupun rəhbərlərindən biri olan və əsl şəxsiyyəti müəyyən edilə bilməyən "Şirin Alayan" saxta kod adlı "Mossad" üzvü tərəfindən, "najarland.com", "almes-har.com", "nasrin-news.com hresource", "co.uk" xəbər saytlarının qurulduğu, bu yolla hədəfə alınan şəxsin telefonlarına qanunsuz giriş edildiyi məlum olub.

Türkiyədəki casuslar onlayn şəkildə kiber təhsil alıblar

İstanbulda İsrail üçün çalışan casuslara Tel-Əvivdə yerləşən casus proqram şirkəti "Cyberintelligence International Private Ltd"-nin direktoru Priyanşi Patel Kulhari tərəfindən xüsusi təlimlər keçirilib. Həmin şəxslərə onlayn kiber təlim və texniki dəstək xidmətləri göstərilib. Kulharinin İstanbuldakı casuslarla daim əlaqədə olduğu məlum olub.

Xaricdə əməliyyat qrupu yaradılıb

MİT, "Mossad"ın İstanbuldakı casuslarını kəşfiyyat məlumatları toplamaq üçün Livan və Suriyaya da göndərdiyini müəyyən edib. Həmçinin, Malayziya, İndoneziya və İsveçdə müxtəlif iş sahələrinə bağlı saxta ofislərin qurulduğu, amma əslində bütün əməliyyatların İsrailin paytaxtı Tel-Əvividən idarə olunduğu məlum olub.

MİT-in əldə etdiyi məlumata görə, casuslar İstanbulda misirli müxalifətçi jurnalist, misirli həkim, Aksarayda çalışan valyutadəyişmə bürosunda çalışan misirli bir işçini və "Beyaz Eller" adlı dərnəyin fəaliyyətini təqib ediblər.

FTX və MKİ arasında gizli anlaşma...

“Rusiyadakı rejimin dəyişdirilməsi müzakirə olunur”

“Rusiya elitaları anlayırlar ki, bu baş verənlər Rusiya Federasiyasının çöküşünə aparır və bu, təkcə Putinin yox, şəxsən onların da məsuliyyəti-dir”. Bunu Ukrayna Xarici Əks-kəşfiyyat Xidmətinin sabiq başçısı, general Nikolay Malomuj bildirib.

General deyib ki, son hadisələr

Putin hakimiyyətinin hansı dərəcədə zəiflədiyini və çürüdüynü göstərir. Bundan çıxış edən Rusiya elitaları isə öz gələcəklərini sığortalamaq üçün Qərblə gizli danışıqlara gedirlər.

Malomujun dediyinə görə, həmin danışıqlar əsasən Rusiya FTX-sı ilə ABŞ MKİ-si arasında aparılır: “Hələ müharibənin əvvəlində Rusiyada bir çox tanınmış siyasətçilər və FTX ge-

neralları müharibənin əleyhinə idilər. Ancaq bunu ifadə edə bilmirdilər, çünki Putin öz “silahdaşları”nın kənarlaşdırılması ilə bağlı sərt qərarlar verirdi. Ona görə də həmin vaxt heç kim risk etmək istəmirdi. İndi isə hakimiyyət zəifləyir və FTX ilə MKİ arasında hakimiyyətin dəyişdirilməsi ilə bağlı gizli danışıqlar üçün dəqiq şərait yaranıb”.

General bildirib ki, danışıqlarda Rusiya elitalarının məqsədi müharibədən və Putin hakimiyyətinin dəyişməsindən sonra öz gələcəklərini sığortalamaqdır: “Onlar hazırda ABŞ-ın və digər üçüncü ölkələrin xüsusi xidmətləri ilə Putin hakimiyyətinin daha da zəiflədilməsi istiqamətində işləməyə başlayırlar. Onlar həmçinin, Qərbin Rusiyada müharibəni bitirəcək daha demokratik yeni rejim formalaşdırmasına işinə də kömək edəcəklər. Qərbin arqumenti isə ən çox qorxduğu nüvə potensialına nəzarəti götürməkdir”.

General bildirib ki, bu prosesin sürətlənməsində Ukraynanın cəbhədəki uğurları həlledici rol oynayacaq.

KƏNAN

“Axmat”ın komandiri Ukraynada öldürüldü

Rusiyanın çeçenlərdən ibarət “Axmat” xüsusi təyinatlı batalyonunun komandiri Yevgeni Pisarenko Donbasda gedən döyüşlərdə öldürülüb.

Bu barədə Rusiyanın RBK telekanalı “Axmat”ın komandiri Apti Alaudinova istinadən məlumat yayıb.

Rusiyalı müharibə jurnalisti Dmitri Kulko da Pisarenkonun həlak olması ilə bağlı Telegram kanalında məlumat paylaşmışdır. Bununla belə, Pisarenkonun nə vaxt həlak olması ilə bağlı informasiya verilməyib.

Qeyd edək ki, “Axmat” batalyonu Ukraynada müharibənin əvvəlindən döyüş əməliyyatlarında iştirak edir.

Rusiya ilhaq etdiyi Ukrayna regionlarında “seçkilər” keçirəcək

Rusiya ilhaq etdiyi dörd Ukrayna regionunda - Donetsk, Luqansk, Zaporozje və Xersonda yerli özünüidarəetmə orqanlarına “seçkilər” keçirəcək.

CNN xəbər verir ki, bu barədə Rusiya Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) sədri Ella Pamfilova Prezident Vladimir Putinlə görüşündə deyib.

O, seçicilərin bu ilin sentyabrında yerli qubernatorları və digər rəsmiləri seçəcəklərini qeyd edib.

Rusiya MSK-nın Telegram kanalında “seçkilər”in sentyabrın 10-da keçiriləcəyi qeyd olunub.

Qeyd olunub ki, “seçkilər”in keçirilməsi təşəbbüsü ilhaq edilmiş regionların Rusiya tərəfindən təyin edilmiş qubernatorlarından gəlib. Pamfilova təşəbbüsün Rusiyanın Federal Təhlükəsizlik Xidməti və Müdafiə Nazirliyi tərəfindən nəzərdən keçirildikdən sonra təsdiqləndiyini deyib.

Ukrayna ordusu irəliləyir...

Anna Malyar: “Bir həftədə 37 kvadrat kilometrədən çox ərazi azad edilib”

Ukrayna bir həftə ərzində 37 kvadrat kilometrədən çox ərazini işğaldan azad edib. Bunu Ukrayna müdafiə nazirinin müavini Anna Malyar bildirib.

“Son bir həftə ərzində şərq cəbhəsində 9 kvadrat kilometr, cənubda isə 28,4 kvadrat kilometr ərazi azad edilib. Baxmut istiqamətində irəliləyirik. Düşmən Port, Avdiyivka və Marinka istiqamətində hücumlarını davam etdirir”- deyə, o, bildirib.

Rus qüvvələrinin son bir həftədə şərqdəki hücumlarını ikiqat artırdığına diqqət çəkən Malyar, ötən həftə 11 min 753 hücumun qeydə alındığını deyib.

Krım yolunda 14 kilometrlik tıxac...

Körpüdə bütün maşınlar və insalar ciddi şəkildə yoxlanılır

“Yandex. Maps”-in məlumatına görə, Rusiyadan işğalda olan Krıma doğru yolda tıxacın uzunluğu 13 kilometrə keçib.

“Kommersant” qəzeti yazır ki, səbəblər arasında turist axını və Krım körpüsü partladığından sonra avtomobillərin ümumi baxışdan keçirilməsi var.

Krasnodar diyarının operativ qərargahı sürücülərə “yoldakı vəziyyəti nəzərə almaq və yoxlamalardan keçmək üçün vaxt ayırmaq” tələbi ilə müraciət edib.

May ayında Krım körpüsünün hər iki tərəfində 35 nəzarət-buraxılış məntəqəsi var idi. Krımın Nəqliyyat Nazirliyinin rəhbəri Nikolay Lukaşenko bildirib ki, iyulun 2-də Krım məntəqələrindən şəxsi heyətin bir hissəsi Krasnodara göndərilib.

“Kommersant” yazır ki, hazırda Krım körpüsünə daxil olan avtomobillərin 100%-i yoxlanılır. Avtobuslar, mikroavtobuslar və böyük baqajlı olan avtomobillər skanerlərdən keçir. Qalan maşınlar şəxsən yoxlanılır. Yüngül baqajlı olan sərnişinlər metal detektorun çərçivəsindən keçirlər.

Krım körpüsü 2022-ci ilin oktyabrında partladıb. Müstəntiqlərin fikrincə, partlayıcı ilə dolu yük maşını körpüdə partlayıb. Nəticədə konstruksiyaların bir

hissəsi dağılıb və yanaqcaqla yüklənmiş qatar yanmışdır. Bir neçə nəfər ölüb. Rusiya İstintaq Komitəsi hücumla bağlı cinayət işi açmışdır.

Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Ukrayna xüsusi xidmət orqanlarını hücumun “icraçıları və sifarişçiləri” adlandıraraq Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski Kiyevin partlayışda iştirakının olmadığını bildirmişdir. Eyni zamanda, Kiyev dəfələrlə bəyan edib ki, körpünü legitim hərbi hədəf hesab edir.

Gürcüstan parlamenti prezidentin vetosunu ləğv etdi

Gürcüstan parlamenti ölkə Prezidentinin Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) sədrinin və üzvlərinin müəyyənləşdirilməsi qaydalarına dəyişikliyi nəzərdə tutan qanun layihəsinə qoyduğu vetosunu ləğv edib.

APA-nın Gürcüstan bürosu xəbər verir ki, parlamentin bu gün keçirilən sessiyasında əvvəlcə Prezidentin təklif etdiyi qanun layihəsi səsə qoyulsa da qəbul edilməyib. Daha sonra isə parlamentin hər üç oxunuşundan keçmiş, lakin Prezidentin veto etdiyi qanun layihəsi səsə qoyulub və hakim partiyadan olan 78 deputatın dəstəyi ilə layihə təsdiqlənib.

Qanun layihəsinə düzəliş əsasən MSK sədrinin və üzvlərinin müəyyənləşdirilməsi üçün müsabiqənin elan edilməsi, həmçinin müsabiqə komissiyasının yaradılması vəzifələri Prezidentdən alınaraq parlamentin spikerinə verilib.

Qeyd edək ki, Prezident Salome Zurabişvili iyunun 26-da yaydığı bəyanatında yeni qanun layihəsinin MSK sədri və üzvlərinin müəyyənləşdirilməsində birpartiyalı qərar anlamına gələcəyini, bu səbəbdən də onu veto etdiyini bildirmişdi.

Astaranın çala-çuxur yolları...

Respublikamızın cənub qapısı Astara rayonunun bərhad günə düşən yolları hələ də təmirsiz vəziyyətdədir. Rayonun neçə-neçə yaşayış məntəqəsi məhz bu səbəbdən iqtisadi, mədəni inkişafına görə dövrün tələblərindən çox-çox geri qalır. Giləkəran kəndinin yolu isə daha pis vəziyyətdədir. Burda sakinlər üçün hərəkət etmək artıq cəhənnəm əzabına bərabərdir.

Kənd yol uzun illər təmir olmadığı üçün dağılıb, hər addımda çala-çuxurlar əmələ gəlib. Çuxurlar o qədər dərin və genişdir ki, yağışdan sonra yığılan su aylarla qurumur. Həmçinin yay ayının qızmar vaxtı avtomobillə keçəndə piyadaların üst-başı palçıqə bətr. Yağışlı, qarlı günlərdə isə əksər vaxtda kəndlə bütün əlaqələr kəsilir. Belə də ki, giləkəranlılar yolun bərhadlığı üzündən bir yerə getməkdə çətinlik çəkirlər, evlərinə rahat gedib-gələ bilmirlər.

Giləkəranlılar deyirlər ki, aidiyyəti qurumlar bizim yolun bərhad olmasından yaxşı xəbərdardır, vəziyyətlə bağlı xahişlərimiz olub, hər dəfə də yalan vəd verməklə kənd sakinlərini aldadırlar. Yol təmir olunmur ki, olunmur. Nəticədə məcburiyyətdən yararsız yolla bir yerə gedəndə canımız boğaza yığılır. Azərbaycan vətəndaşı olmaqla, dünyanın ən dinamik inkişaf etmiş bir ölkədə yaşasaq da, narahat yol ucbatında gün-güzəranımız yoxdur.

Rayonunun Burzubənd kəndinin yolu da keçilməz vəziyyətdədir. Çoxdan sıradan çıxsa da, təmiri aidiyyəti qurumların yadına düşmüşür. Burzubəndlilərin rahatlığını alan yolun görünür onlara heç bir aidiyyəti yoxdur. Kəndin şəhid oğlu Rövşən Ramazanovun evinə gedən yol o qədər pis vəziyyətdədir ki, ona yol deməyə adamın dili gəlmir...

Sözün qısa, hər iki kəndin sakinləri xalqın taleyinə məsul olan yerli məmurlardan həlli vacib olan bu sosial məsələdən ötrü bir iş görəcəyini gözləmir. İndi ümid qalır yalnız ölkə rəhbərinə.

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalstlar Birliyinin üzvü

Ədliyyə Nazirliyində Prezidentə qarşı çıxan "3-cü qüvvə"...

Müdafiə nazirinin sabiq müavini Mehman Səlimov Prezident İlham Əliyevə müraciət etdi

“Hüquqları Pozulmuş Məhkumların Müdafiəsi” İctimai Birliyinin təsisçilərindən biri, müdafiə nazirinin sabiq müavini Mehman Səlimov tərəfindən “Hurriyyet”-in redaksiyasına növbəti məktub daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciət edən şikayətinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

“Hörmətli Prezident!
İlk öncə istərdim ki, özüm barədə qısaca da olsa məlumat verim.

Mən, Azərbaycan Respublikası Müdafiə nazirinin sabiq müavini olmuşam. Ulu Öndər Heydər Əliyevin Sərəncamı ilə Gəncə şəhərində dövlət çevrilişi cəhdinin qarşısının alınmasına rəhbərlik etmişəm və bununla bağlı H.Əliyevin Fərmanı ilə “Azərbaycan Bayrağı” ordeni ilə təltif olunmuşam.

1995-ci ilin mart hadisələrinin qarşısının alınmasında fəal iştirak etmişəm və buna görə mənə vaxtından əvvəl polkovnik hərbi rütbəsi verilmiş, həmçinin də Prezidentin Sərəncamı ilə Müdafiə nazirinin müavini vəzifəsinə təyin edilmişəm.

Bütün ömrümü dövlətə, dövlətçiliyə xidmət göstərməyə həsr etmişəm və bu gün də dövlətin, dövlətçiliyin və Sizin, Ali Baş Komandanın yanında olduğumu daim fəaliyyətimlə sübut edərdim.

Cənab Prezident!

Sizin korrupsiyaya və rüşvətxorluğa qarşı amansız mübarizə aparılması, cəmiyyətin bu məsələyə biganə qalmaqta səsənlənməsi, vətəndaşlara çağırışlar edilməsi və korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsinə dair 2022-2026-cı illər üçün 4 aprel 2022-ci il tarixli Sərəncamınız, bir vətəndaş olaraq, mənə bu sahədə də hərəkətə gətirmişdir. Elə bu amalla da çağırışınıza qoşularaq, “Hüquqları Pozulmuş Məhkumların Müdafiəsi” İctimai Birliyini təsis etdik və qanunvericiliyin tələblərini əsas götürüb, İctimai Birliyin təsis sənədlərini qeydiyyatda alınması üçün Ədliyyə Nazirliyinə təqdim etdik. Düşündüm ki, Ədliyyə Nazirliyinin rəhbərliyi mənim cənab Prezidentin, dövlətin, dövlətçiliyin yanında olduğumu, keçmiş xidmətlərimi və əlbəttə, İctimai Birliyin qanunvericiliyin tələblərinə uyğunluğunu nəzərə alıb, İctimai Birliyi qeydiyyatdan keçirəcəklər.

Əfsuslar olsun ki, düşüncələrimizin tam əksi baş vermişdir. Belə ki, Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən, nə bu gün Prezidentin çağırışına qoşulmağıma və Sizi dəstəkləməyimə, nə də mənim keçmiş xidmətlərimə qiymət verilmə-

“Bizi maraqlandıran məsələ odur ki, Ədliyyə Nazirliyində Sizə qarşı çıxan, nazir Fikrət Məmmədovun sözünün üstünə söz qoyan “3-cü qüvvə” kimlərdir?”

mişdir. Əksinə, Sizi dəstəklədiyimə görə Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən aqressivlik nümayiş etdirilərək, müxtəlif bəhanələr gətirilərək, İctimai Birliyin təsis sənədləri 5 dəfə geri qaytarılmışdır.

Onu da bildirim ki, qarşılaşdığımız bu olaylar bizi amalımızdan döndərə və çəkindirə bilməyəcəkdir.

Hörmətli Prezident!

Məlumat üçün diqqətinizə çatdırım ki, bir ildə 6 dəfə İB-nin təsis sənədlərini qeydiyyatdan keçməsi üçün Ədliyyə Nazirliyinin Qeydiyyat və Notariat Baş İdarəsinə təqdim etmişik. Qeydiyyat İdarəsi əsassız bəhanələr gətirərək, sənədləri bir ildə 5 dəfə geri qaytarılmışdır. Hal-hazırda İB-nin təsis sənədləri Ədliyyə Nazirliyinin Qeydiyyat və Notariat Baş İdarəsindədir.

Onu da diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm ki, Ədliyyə Nazirliyinin vəzifəli şəxsləri tərəfindən gətirilən bəhanələrə son qoyulması üçün şəxsən Ədliyyə nazirinin müavini Toğrul Musayev qəbulunda olmuşam. Toğrul Musayev mənim yanımda İB-nin qeydiyyatda alınmasına şəxsən göstəriş versə də, bu günə kimi mənim sənədlər yalnız bəhanələrlə geri qaytarılmışdır.

Belə çıxır ki, Toğrul Musayev məni yola vermək üçün mənim yanımda tabeçiliyində olan əməkdaşə üzde bir tapşırıq versə də, arxada başqa cür tapşırıq vermişdir.

Sönuncu dəfə Ədliyyə Nazirliyinin sözcüsünün verdiyi məlumata görə, “Hüquqları Pozulmuş Məhkumların Müdafiəsi” İctimai Birliyinin qeydiyyatdan keçirilməsinə maneəçilik törədən “3-cü qüvvə”nin olduğu bildirilmişdir. Dediyyə görə, həmin “3-cü qüvvə” İB-nin qeydiyyatda alınmasının qarşısını ciddi-cəhdə almaqdadır.

Cənab Prezident!

Bizi bu gün “Hüquqları Pozulmuş Məhkumların Müdafiəsi” İctimai Birliyinin qeydiyyatdan keçirilməsi nə qədər maraqlandırırsa, 100 dəfə də bundan

artığı bizi maraqlandıran “3-cü qüvvə”dir. Hansı ki, Sizin siyasi kursunuza dəstəklədiyimizə görə, bizə qarşı çıxırlar və İB-nin qeydiyyatdan keçməsinin qarşısını alırlar.

Bundan başqa, bizi maraqlandıran başlıca və əsas məsələ odur ki, Ədliyyə Nazirliyində cənab Prezidentin siyasi kursuna qarşı çıxan “3-cü qüvvə” kimlərdir? Bizi maraqlandıran məsələ odur ki, Ədliyyə Nazirliyində Sizə qarşı çıxan, nazir Fikrət Məmmədovun sözünün üstünə söz qoyan “3-cü qüvvə” kimlərdir?

Hörmətli Prezident!

Görünən odur ki, bütün ömrümü dövlətə, dövlətçiliyə xidmətə həsr etdiyim və bu gün dövlətin, dövlətçiliyin və Sizin yanınızda olduğumu, siyasi kursunuza dəstəklədiyimi hər yerdə bəyan etdiyim üçün Ədliyyə Nazirliyinin rəhbərliyinin qəzəbinə tuş gəlmişəm və hüquqlarımız pozulmaqda davam edir.

Əgər belə deyilsə, onda nəyə görə, addımbaşı bizim hüquqlarımızı pozurlar?

Cənab Prezident!

Yuxarıda qeyd edilənləri nəzərə alaraq, Sizdən xahiş edərdim:

“Hüquqları Pozulmuş Məhkumların Müdafiəsi” İctimai Birliyinin qeydiyyatdan keçməsinə, həmçinin, Sizin siyasi kursunuza dəstəkləyənlərə (bizlərə) qarşı çıxan “3-cü qüvvə”lərin kimliyi və İB-nin təsisçilərinə qarşı Ədliyyə Nazirliyinin rəhbərliyi tərəfindən həyata keçirilən repressiyaların qarşısının alınması barədə aidiyyəti üzrə göstəriş verməyinizi və bizlərə köməklik göstərməyinizi Sizdən xahiş edir və əvvəlcədən dərin minnətdarlığımızı bildiririk.”

Hazırladı: KƏNAN

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Özünü "generalın adamı" kimi təqdim edib, vətəndaşın pulunu mənimsədi

Dələduzluqda ittiham edilən Kəmaləddin Adiyev həbs edilsə də, zərərçəkmiş pulunu ala bilmir...

Abşeron rayonu, Xırdalan şəhəri, 27-ci məhlə, mənzil 40-da yaşayan Lətifov Asif Aydın oğlu tərəfindən "Hürriyyət" qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Dələduzluqla rastlaşdığını iddia edən şikayətçinin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

"Mən, Lətifov Asif Aydın oğlu, yazaraq sizdən xahiş edirəm ki, problemi işıqlandırın.

24.02.2023-cü ildə Daxili İşlər Nazirliyi Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlığa Qarşı Mübarizə İdarəsinin rəisi, general-polkovnik Əbülfət Rzayevə yaranmış vəziyyətlə əlaqədar teleqram vurmuşam.

Özünü hər dəfə BMCQMİ-nin məsul zabiti kimi təqdim edən, həmçinin xüsusi silah qabı ilə gəzən Adiyev Cahangir (əsl adı Adiyev Kəmaləddin Kazım oğlu. 20.01.1992-ci il tarixli şəxsiyyət vəsiqəsinin verilmə ünvanı Cəlilabad r/n, Şabanlı kəndi) 2022-ci ilin sentyabrın 4-də mənim inam və etibarımından sui-istifadə edərək 7 (yeddi) min AZN pulumu Xırdalanda yaşadığı AAAF -yaşayış kompleksinin 23-cü məhəlləsinin həyətində almışdır. O bildirmişdir ki, qardaşına toy edir, pulu 2 ay müddətinə qaytaracaq.

Bir müddətdən sonra pulumu ondan tələb etdikdə Adiyev Kəmaləddin bildirmişdir ki, guya, pulları Fransada ki banka yerləşdirib.

Ondan polis idarəsinə şikayət etdiyimi bildirdikdə, 23.01.23-cü ildə pulumun 2500 (iki min beş yüz) manatını şəxsi kartıma köçürdü və dedi ki, onu guya, adını yuxarıda qeyd etdiyim idarənin rəisi şəxsən himayə edir, mənim başıma oyun acacaq. Əlavə etdi ki,

ondan şikayət ərizəsi yazsam pulumun 4500 (dörd min beş yüz) AZN məbləğini sələmə götürdüyünü deyib, mənə böhtan atacaq.

Həmçinin, Adiyev Kəmaləddin dəfələrlə mənə bildirmişdir ki, 5000 manata istənilən adamı sözügedən idarənin əli ilə oğurlatdırıb, 3 gün saxlatdıraraq, başını mündarlatdırıla bilər.

Sizdən bu hadisəyə xüsusi diqqət ayırmanızı, özünü "Cahangir" kimi mənə təqdim edən şəxsə dələduzluq maddəsi ilə cinayət təqibinin başlanılması, həmin şəxsin ölkədən çıxışına qadağa qoyulması və mənim 4500 manat pulumun qaytarılmasına köməklik göstərməyinizi xahiş edirəm.

Onu da qeyd edirəm ki, mənim müraciətimdən sonra, 23 may 2023-cü ildə məni Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlığa Qarşı Mübarizə İdarəsinin müstəntiqi Ziyafət Abbasov dəvət etdi. Mənə bildirdi ki, saxta "polis" tutulub və axtarış vaxtı yaşadığı evindən 3 kq narkotik də çıxıb. "O, telefonu söndürüb,

Masazırda "Badamlıq" ərazisində gizlənilmiş, çətinliklə olsa onu tutduq", - deyərək müstəntiq bildirdi.

İzahat yazdım və xahiş etdim ki, pulumun qaytarılmasına köməklik göstərilsin.

Müstəntiq mənə bildirdi ki, özünü "Cahangir" kimi təqdim edən Adiyev Kəmaləddin adlı şəxsin özü və anası dəfələrlə CM-nin dələduzluq maddəsi ilə ittiham olunaraq cəza çəkiblər.

Bu ana və oğul Azərbaycan xalqının vətəndaşlarına qənim kəsiliblər.

Hörmətli redaksiya!

Sizdən xahiş edirəm ki, mənim pulumun qaytarılmasına və həmin dələduzun bir daha vətəndaşları aldatmaması, həmçinin polis orqanlarını nüfuzdan salmaması üçün sərt cəza tədbirinin görülməsinə köməklik göstərsiniz".

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin və qurumların mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

"Muğam aləmi" Cadenzanın təqdimatında

21 iyun tarixində Beynəlxalq Muğam Mərkəzində "Cadenza" orkestri bizlərə maraqlı konsert təqdim etdi. Qeyd edirəm ki, tədbir "Muğam aləmi" 6-cı Beynəlxalq Musiqi Festivalı çərçivəsində baş tutdu. Konsertdə Azərbaycan bəstəkarlarının iri formalı əsərləri ifa olundu.

Tədbir ənənəvi olaraq konsert salonundan deyil, Muğam Mərkəzinin geniş foyesindən başladı. Belə ki, Türker Qasımzadənin "Abşeron, illüziyalar" əsəri instalyasiya olaraq yerləşdirilmiş dinamiklərdən səsləndirildi. Ardınca proqram konsert salonunda Elmır Mirzəyevin dörd zərb aləti və qanun üçün yazdığı "Ayin II" əsəri ilə davam etdi. Zərb çalğılarında Ucal Məmmədyan, Yusif Əlizadə, Kamil Hüseynzadə, Səma Qanbayeva, qanunda isə Natəvan Həsənova ifa edirdi. Daha sonra Firudin Allahverdinin tar (ifa - İsmayıl Zülfüqarov) və ansambl üçün "Sıralama" əsəri, Əməkdar incəsənət xadimi Cavanşir Quliyevin saz (ifa - İlkin Həsənov) və violon (ifa - Samir Əsədov) üçün Sonatası, Tahir İbişovun ud (ifa - Xəyyam Quliyev), qanun (ifa - Natəvan Həsənova), cello (ifa - Ərol Rzayev) və piano (ifa - Afaq Qarayeva) üçün bəstələdiyi "Abşeron motivləri" əsəri səsləndi. Konserti Əməkdar incəsənət xadimi Aydın K.Azimin yaylı orkestr üçün yazdığı "Bitiq" əsərinin 1-ci hissəsi ("Uzun hava") yekunlaşdırdı. Cello-da Ərol Rzayev ifa edirdi. Konsertin dirijoru Əməkdar artist Əyyub Quliyev idi.

Türker Qasımzadənin instalyasiyası haqqında fikir bildirmək mənim üçün çox çətinidir. Foyədə səslənərkən oraya toplaşmış cəmiyyətimizin musiqi sevrələri musiqini dinləmək yerinə çoxdan görmədikləri tanışları ilə söhbət etməyi daha üstün tutduqlarına görə əsər küyü müşayiət edən bir fon olaraq qaldı. Fəqət mümkündür ki, instalyasiyanın ideyası məhz bunun üzərinə qurulmuşdu və qeyd etdiyim məqam müəllif tərəfindən nəzərə alınmışdı.

Ümumilikdə festivalın ardından da gördüyümüz kimi konsertdə muğam sənətindən əsillənən və ya makamın ta kendisinə əsaslanan əsərlər üstünlük təşkil etməli idi. Bu baxımdan "Bitiq" ("Uzun hava") makamsal tənəkkür baxımından klassikanı təmsil edirdisə, digər əsərlərdə, məsələn, "Abşeron motivləri", "Ayin II" makama Qərb oriyental tənəkkürlü yanaşma sezilirdi.

Müəyyən səbəblərdən milli çalğıçılarımızın ifasında bir qədər özgüvənsizlik hiss olunur, xüsusilə saz və violon üçün Sonatada bu məqam özünü daha qabarıq bürüzə verirdi. Konsertin ən uğurlu məqamı isə bütün əsərləri müvəffəqiyyətlə dinləyicilərin diqqətinə çatdıran dirijor Əyyub Quliyevin ifası oldu. Kollektivi ələ almaq bacarığı, hər müəllifə xüsusi münasibəti, özünü musiqiyə həsr etməyi diqqətdən kənarda qalmamalıdır.

Ümumilikdə konsert uğurla yekunlaşdı. Dinləyiciləri yeni əsərlərlə tanış etmək, klassik irsimizi unutmurmaq, eyni zamanda musiqi cəmiyyətimizin mənzərəsini göz önünə sərmmək baxımından belə tədbirlərin tez-tez keçirilməsi sözsüz ki, çox müsbət bir haldır. Bütün iştirakçıları təbrik edir və hər kəsə uğurlar diləyirəm!

Leyla Həmid Əhməd Xan

Naxçıvan dövlət xəstəxanasından növbəti şikayət

Naxçıvan Muxtar Respublikası (MR) dövlət xəstəxanasının bir qrup işçisi tərəfindən "Hürriyyət" qəzetinin redaksiyasına növbəti şikayət məktubu daxil olub.

Şikayətçilər iddia edirlər ki, rəhbərlikdə vəzifə dəyişikliyi olsa da, hələdə "köhnə qanunlar" qüvvədədir. Saytımız vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciət edən xəstəxana işçilərinin müraciətini olduğu kimi dərc edirik:

"Cənab Prezident!

Biz, illərdir bu xəstəxanada müəyyən sahələrdə çalışırıq. İllərdir ki, bir çox zülmərlə dözmüşük. Xəstəxananın keçmiş baş həkimi Bağirov Zəbur David oğlu vəzifəsindən azad edildikdən sonra fikirləşirdik ki, zülm sona yetdi. Lakin təzə gələn baş həkim eynilə onun "qanunlarını", haqsızlıqlarını davam etdirir.

Xəstəxanada tibb bacılarına və xadimlərə qarşı sərt "qanunlar" qoyulub. 12 saat iş rejimi var, amma maaş eyni qalıb. Bayram günləri də işləyirik, lakin "bayram pulu" bizə aid edilmir.

Bu qədər haqsızlıq olar? Qurban Bayramında evimizə 1 kqət alıb apara bilmədik. İş saatının çoxluğundan. Açıq-aşkar deyir ki, işini bəyənməyə-

"Xəstəxanda baş verən özbaşınalıqları çəkməmək üçün işçilərə telefon işlətməyə icazə verilmir"

nə qapı açıqdır.

Bayram günü bizə maaş bir yana, heç avans da verilmədi. Bir dəfə may ayında 10-15 manat "bayram pulu" verilmişdi. Bu günə kimi biz hələ bilmirik ki, "bayram pulu" nə qədərdir.

Xəstəxana rəhbərliyi işçiləri çox incidi. Məsələn, yeni mobil telefon işlətməyə icazə verilmir, ancaq köhnə te-

lefon olmalıdır.

Onu da deyim ki, əgər icazə verilə, bütün özbaşınalıqları çəkmək olar. Qorxurlar deyərək, icazə vermirlər.

Bütün xəstəxanalarda hər kəsin telefonu son modeldi, amma bizə icazə yoxdur. Sözüümüzü deyərək, işimizlə qorxudurlar bizi.

Cənab Prezident!

Biz əminik ki, Sizin bütün bunlardan xəbəriniz yoxdur. Çünki Siz bilsəniz, bu haqsızlıqlara imkan vermərsiniz. Xahiş edirik tapşırıq verin, bu xəstəxana ciddi nəzarətə götürülsün".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

SSRİ dağıldıqdan sonra 71 il ərzində Azərbaycanda sosializm adı ilə mövcud olmuş Dövlət quruluşunun vəhşətli eybəcərliklərini yaşamış xalq artıq əsarətdən qurtarıb, azad həyat sürəcəyini hesab etsə də, ötən 32 il ərzində bu azadlığın konkret məzmununun nədən ibarət olduğunu və bu azadlığı hansı üsul və vasitələrlə qurmağın mümkün olması barədə hələ səthi də olsa təsəvvürə malik deyil. Buna görə xalqı suçlamaq da mümkün deyil. Çünki biz "xalq" dedikdə ölkə vətəndaşlarını toplum halında, onun şüur, savad səviyyəsini isə orta, ictimai şüur olaraq nəzərdə tuturuq.

(Əvvəli ötən sayımızda)

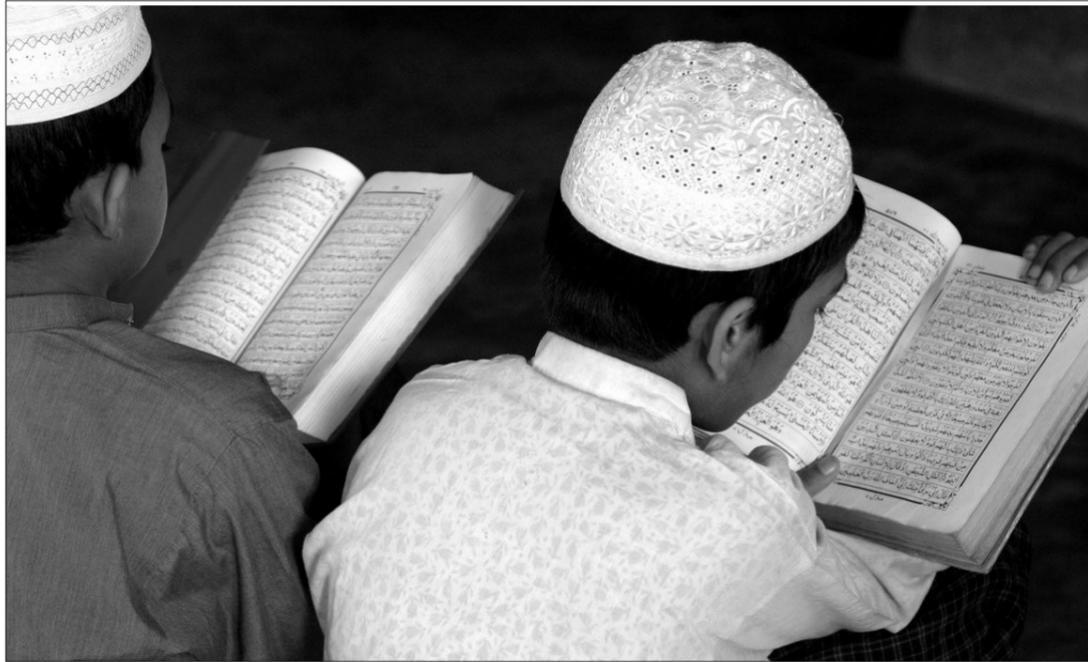
16-17-ci əsrdə Avropa ölkələrində kapitalizm quruluşunun yaranması yayıldıqca artıq cəmiyyətin, o cümlədən dövlətin dini əsaslarla idarə edilməsi mümkün deyildi. Belə ki, bu quruluşun vətəndaşı özünü və əməyini inzibati cəhətdən azad elan etdiyi halda, onu daha dini əsaslarla inzibati cəhətdən əsarətdə saxlamaq mümkün olmasından başqa, kapitalist istehsal üsulunun tələblərinə zidd idi. Məhz buna görə də kapitalizm quruluşu bərqərar olan bütün ölkələrdə dinin təşkilati mövcudluğuna toxunulmasada, ilk növbədə dinin dövlətdən ayrı olması elan edilərək, din amilini dövlət idarəçiliyindən tamamilə uzaqlaşdırırlar. Kapitalist ölkələrində dinin təşkilati mövcudluğu dövlət üçün iki mühüm əhəmiyyətə malikdir:

Birincisi, rəsmən inzibati cəhətdən azadlıq verilmiş vətəndaşların zəhnini din vasitəsilə cilovlayaraq dini təşkilatların rəhbərləri vasitəsilə, dövlətin birbaşa müdaxiləsi və iştirakı olmadan dövlətin maraqlarına uyğun idarə edilməsinə görə.

İkincisi isə xarici düşmənlərdən ölkəyə təhlükə yarandıqda, yaxud başqa dinlərin daşıyıcıları olan millətlər, dövlətlər tərəfindən onlara təcavüz edildiyi vaxtda ölkə əhalisinin xristian dini həmrəyliyi vasitəsilə ideoloji cəhətdən monolitləşdirərək, onların düşməne qarşı nifrətini gücləndirmək məqsədilə xristian dininin təşkilati mövcudluğu bu ölkələrə zəruridir.

Biz Avropa ölkələrinin, bütövlükdə Avropa Birliyinin Türkiyəyə, Azərbaycana, Afrika dövlətlərinə və s. münasibətlərində bunu çox aydın görürük. Ermə-

Niya ölkədə elmdən çox, dini tədris təbliğ edilir?

nilərin xristian həmrəyliyi amilindən istifadə edərək Qərbin xristian dövlətlərini "sağmal inək" kimi necə sağması, farsların isə islamın şiə təriqətindən sui-istifadə edərək, müsəlman türk, ərəb dövlətlərinə düşmənçilik etməklə şovinist fars milli maraqlarını ətraf məntəqələrdə reallaşdıraraq böyük gücə çevrilmə cəhdləri də göz önündədir.

Bütün bunlar birmənalı olaraq onu sübut edir ki, dünyada ilk quldarlıq dövləti yarandığı vaxtdan yaranan dinlər bütün cəmiyyətlərdə hakim təbəqənin əzilən, ədalətsiz istismar edilən təbəqəni haqsızlığa ədalətsizliyə qarşı hissələrini, iradəsini qırıb özlərinə, müti qul halında saxlamaq, onların zəhnini, şüurunu qandallamaq məqsədilə istifadə etdikləri ideoloji vasitə, siyasi, yəni aldatma üsuludur. İstər-istəməz belə bir sual ortaya çıxır ki, belə olduğu halda niyə min illər boyu DİN bütün cəmiyyətlərdə nəinki öz hakim mövqeyini saxlaya bilib, hətta cəmiyyətin bu günkü yüksək inkişafı səviyyəsində belə din insanların çoxunun zəhninə, şüuruna hakim kəsilə bilər? Bunun bir neçə səbəbi var.

Birincisi, bu günə qədər dünyada mövcud olan quldarlıq, feodalizm, kapitalizm və onların müxtəlif, bəzən nəinki sosial-iqtisad, fəlsəfə elminə dərin bələd olmayan və bütün cəmiyyətlərin mütəq əksəriyyətini təşkil edən sıradan olan insanlar, hətta bu gün yüksək savadlı hesab edilən iqtisadçı, hüquqşünas, sosioloq, filosof alimlər belə mahiyyətinə vara bilmədikləri bu dövlətlərin, elmi

bilikləri, savadı, ictimai şüur səviyyəsi yetərincə aşağı olan kütlənin, mövcud quruluşun ədalətsiz olduğunu, onun ictimai ədaləti təmin edə biləcək hansı iqtisadi-ictimai quruluşla əvəz edilməsinin zəruri olduğunu dərk edə bilməməsinə təmin etmək üçün DİN və onun təşkilati mövcudluğu hakim təbəqələrə və dairələrə hava-su kimi lazımdır. Daş dövründən üzübəri bütün dünya ictimaiyyətinin həyatın bütün sahələrində əldə etdiyi bu günkü yüksək inkişaf səviyyəsi insanların elmə yiyələnərək, onları bu sahələrdə tətbiq etməyi sayəsində mümkün olmuşdur. Bu gün dünyanın bütün ölkələrində təbiət elmləri hər bir ölkənin imkanları çərçivəsində öyrənilir, istehsal və xidmət sahələrinə tətbiq edilir. Müstəmləkə və yarımüstəmləkə ölkələr istisna edilməklə, inkişaf etmiş ölkələrlə və bir sıra müstəqil ölkələrdə cəmiyyətin iqtisadi-ictimai quruluşunu forma etibarilə dəyişə biləcək elmlər tədqiq, tədris və tətbiq edilərsə də, cəmiyyətin iqtisadi-ictimai quruluşunu mahiyyət etibarilə dəyişə biləcək sosial-iqtisad elmi nə tədqiq, nə tədris, nə də tətbiq edilmir.

İngilis yazıçısı Corc Oruel yazır ki, - "Bir toplum gerçəkdən uzaqlaşdıqca, gerçəyi söyləyənlərə daha çox nifrət edər".

SSRİ zamanında bir çox ali məktəblərdə siyasi iqtisad fənni tədris edilirdi. Fənnin adı kapitalizm quruluşu yaranandan bəri siyasi iqtisad adlanırdı. Əslində isə bu fənn sosial-iqtisad elmidir. Siyasi iqtisadın eləcə də dialektik və tarixi materializm

fəlsəfəsi fənninin SSRİ-də tədris edilməsi dünya ictimaiyyəti, o cümlədən ölkə ictimaiyyətində bu ölkədə dünyanın bütün başqa ölkələrinin hakim təbəqələrinin ən çox qorxdığı və öz ədalətsiz hakimiyyətlərinin 1 №-li düşməni hesab etdiyi bu fənnin tədris edilməsi bütün dünyada hamıda SSRİ-də ən ədalətli iqtisadi-ictimai dövlət quruluşu olduğu təəssüratı, assosiasiyası yaradırdı. Lakin bu ölkələrin iqtisadçı alimləri, hüquqşünasları, sosioloq və siyasətçiləri bu iqtisadi-ictimai sistemin kapitalizmdən də ədalətsiz quruluş olduğunu sezmə bilsələr də bu quruluşun nə mahiyyətini, nə də daxili mexanizmlərinin həqiqi xarakterini müəyyən edə bilmirdilər.

"Yarımqıç həqiqət, ağ yalandan daha təhlükəlidir", - deyib türk aqilləri.

1970-ci ildə Azərbaycan Xalq Təsərrüfatı İnstitutunda ali və orta ixtisas məktəblərində dərs demək üçün siyasi iqtisad fənninin dərin mənimsənilməsi üçün "Ümumi iqtisad fakültəsi" təsis edilmişdi. Bu fakültənin tələbələrinə K.Marksın "Kapital" əsəri ayrıca fənn olaraq keçirilirdi və bu fənni respublikanın bir neçə ən güclü siyasi iqtisadçılarından olan, institutun "Siyasi iqtisad" kafedrasının müdiri Ələsgər Qasımov şəxsən tədris edirdi. Siyasi iqtisadın kapitalizm bölməsindən mühazirəni isə institutun bu sahədə iki ən güclü mütəxəssisdən biri olan Ağayar Həsənov, "Marksizm fəlsəfəsini" Vəli Paşayev kimi güclü filosof-pedaqoq aparırdı. Bundan başqa, institutda bu sa-

həni obyektiv dərk edib, mənimsəyə biləcək tələbələrin təhsildən məcburən ayrılmasından üçün imkansız ailələrdən olan tələbələrini yaxınlıqdakı Mərkəzi Univermağa aparıb altlı-üstlü ayaqdan başa qədər təzə palat, ayaqqabı alıb geyindirməkdən başqa, onların cibinə pul qoyan Paşa Süleymanov kimi fakültə dekanlarının olması da tələbələrin elm öyrənməsinə yönəlməsi üçün xüsusi aura yaradırdı. İnsnaların elmi həqiqətləri öyrənilib, cəmiyyətin inkişafına yararlı mütəxəssis olması üçün bu fədakar alimlərin səyləri Kremlin "Marksizm-Leninizm İnstitutunun" vasitəsilə Leninin "Hərbi kommunizm", "Yeni İqtisad Siyasət" adlanan, mahiyyəti isə "Dövlət Quldarlığı" və "Dövlət Feodalizmi" olan mürtece nəzəriyyələri əsasında Lenin və Ko tərəfindən yaradılıb, materialist DİN olan "bolşevizm" əsasında idarə edilən dövləti, K.Marksın elmi sosializm nəzəriyyəsi əsasında qurulub, idarə edilən sosialist dövləti, "Bolşevizm" dininin isə Marksizm-Leninizm kimi qələmə verməklə neytrallaşdırılırdı.

Belə ki, K.Marksın "Kapital", onun əsaslı surətdə kapitalist istehsal üsulunun obyektiv, elmi təhlilənin uyğun tərtib edilmiş "Siyasi İqtisadın" "Kapitalizm" bölməsindən sonra uydurmalardan ibarət olub, K.Marksın elmi sosializm nəzəriyyəsinə deyil, Leninizmə əsaslanan Dövlət quldarlığı quruluşunu əks etdirsə də, elə həmin müəllimlərin məcburən "Sosialist siyasi iqtisad" adı ilə tədris edilməsi təkcə gənc tələbələr deyil, dünyanın adlı sanlı iqtisadçı, hüquqşünas, alimlərinin sosioloq və siyasətçilərinin şüurunu, şahmat termini ilə ifadə etsək PAT vəziyyətinə salırdı. Bir tərəfdən hamı bu rejimin mahiyyətinin dövlət quldarlığı olduğunu və onun Marksın nəinki "elmi sosializm" nəzəriyyəsinə, Marksın elmin sosializm nəzəriyyəsinə və onun yaratdığı "dialektik və tarixi materializm" fəlsəfəsinə, ümumilikdə Marksizmə heç bir dəxli olmadığını dərk edə bilmədiyindən, hamı bolşeviklərin saxta "Marksizm-Leninizm" ifadəsini həqiqət kimi, yəni Marksizmlə Leninizmin eyniliyi kimi qəbul edirdi.

Bu vəziyyət, təəssüf ki, bu gün də davam etməkdədir...

(Ardı var)

Şapur QASIMI

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

**Azərbaycanın dövlətçilik
tarixinin, milli adət-ənənələrinin,
elm və mədəniyyətinin təbliği**

May ayında Bakının musiqi həyatında gündəm olmuş 1-ci Bakı Müasir Musiqi Günləri Festivalı baş tutdu. Elm və Təhsil Nazirliyi, Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi, "Cadenza" orkestrinin birbaşa iştirakı və təşkilatçılığı ilə M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası, Beynəlxalq Muğam Mərkəzi, Muzey Mərkəzində konsertlər keçirildi, həmçinin Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində ustad dərsləri, seminar və müəhazirələr vaqə oldu. Paytaxtımıza təşrif buyurmuş əcnəbi musiqiçilər yerli sənətçilərimizlə əməkdaşlıq edərək sənət mübadiləsi aparır, öz əsərlərini nümayiş etdirir, eyni zamanda təcrübələrini yerli auditoriya ilə paylaşırdılar. Festivalın hər günü biri bəstəkar, digəri ifaçı olmaqla iki ustad dərsi (bəzən mühazirə) ilə başlanılır, "Portretlər" adlı konsert proqramı ilə davam edir və axşam konserti ilə yekunlaşırdı.

"insan zəkası və süni intellekt" kimi mövzuların təzahürüdür deyə bilərik. Bəlkə musiqi həqiqətən təhlükədədir və süni intellekt insanın zəka və ruhuna tamamilə qalib gələcəkdir? Deyəsən ünlü Amerikalı futurist Jacque Fresconun dediyi "robotlar bizim əvəzimizə iş görəcək, insanlar isə sənətlə məşğul olacaq" fikri özünü doğrultmur. Bu mövzu ilə əlaqədar həmsöhbətim, bəstəkar Da-

ustad dərində musiqidən, səs-dən yox, kompüter proqramlarından, küydən bəhs gedirdi. Əsərlərindən birini biz dinləyicilərə çatdıran sənətçi onu bir hazır proqram şəklində təqdim etdi və auditoriyadan könüllü olaraq dəvət olunmuş musiqiçilər öz fantaziyalarını işə salaraq əsəri sanki göz önündəcə, tez bir zamanda ərsəyə gətirməli oldular. Bu da bir oyun.

Müasir musiqinin ifası solistlərdən texniki çətinliklərin öhdəsindən gəlməyi tələb edir. Bu çətinlikləri fiziki olaraq dəf etmək üçün ifaçılar yeni üsullar axtarışında olur və festival çərçivəsində keçirilən ustad dərslərində on-

"Yasamal ragtime".

Konsertdə qeyd edildiyinə görə Rüşət Xəlilov öz müəllimi, mərhum İsmayıl Hacıbəyovun vaxtilə yalnız ekspozisiyasının ilk mövzusunun yazdığı "Capriccio" əsərinin bərpasıdır. Həmsöhbətim, Bakı Musiqi Akademiyasının Bəstəkarlıq Kafedrasının müdiri, professor, bəstəkar Aydın K.Azim isə fikirlərini bölüşərkən qeyd etdi ki, əsəri "İsmayıl Hacıbəyovun mövzusu əsasında Capriccio" adlandırmaq daha doğru olardı. Çünki əsər İsmayıl Hacıbəyovun estetikasından uzaqdır və Rüşət Xəlilovun müəllif əsəridir. O həmçinin bəstəkarların natamam əsərlərinin digərləri tərəfindən tamamlanmasına qarşı olduğunu da söylədi...

Ayaz Qəmbərlinin vokal və çalğı heyəti üçün "Melancholia" əsəri Mikayıl Müşfiqin "Sevirəm" şeirinə yazılmışdır. Mikayıl Müşfiqin poeziyasına melanxoliyadan çox romantik ruh məxsusdur. Buna rəğmən bəstəkarın istənilən əsərə öz ruh halından yanaşmaq haqqı vardır. Əsərdə bəstəkarın özünəməxsus tərzini gözlənilsə də, Mikayıl Müşfiq poeziyasına məxsusi baxış mövzuda deyildi. Bun-

kontekstində yerini müəyyənləşdirə bilmədi. Gültəkin Şamilli türkcəmizi mükəmməl bilmədiyindən fikirlərini dinləyicilərə lazımı səviyyədə çatdırma bilmirdi. Gültəkin xanımın ortaliqə qoyduğu mövzu binədən müzakirə olunan və bir çox musiqiçilərin müzakirə etməkdən yorulmadığı, fəqət bizim üçün mənasız və sonu olmayan bir mövzudur. Şərqi yalnız ənənə ilə, müasirliyin isə yalnız Qərblə bərabər tutulması qəlibləşmiş bir düşüncədir və iki fərqli mədəniyyətin müqayisəsi, bunun da nəticəsində birinin digərindən üstün gələcəyi gözləntisi ən yaxşı halda bir sadələşmə və səthi yanaşmadır. Gültəkin xanım çıxışı boyu ölkəmizi Şərqi ölkəsi deyil, qərb ölkəsi etməyə çalışırdı. Təbii ki, bu, müzakirəyə açıq ayrı bir mövzudur. Çıxışdan sonra Gültəkin xanıma apponentlik edən filosof Rəhman Bədəlovun "Şərqi deyərək coğrafi anlayış yoxdur" deyərək özünü qərbçi elan etməsi isə ən azı məntiqdən uzaqdır deyərək düşünürəm. Sual olunur: Əcəba Şərqi yoxdursa, Qərb necə mövcud ola bilər??? Eyni zamanda qeyd etdim ki, Şərqi çox geniş bir coğrafi ərazi və ey-

Bakıda qərb küləyi...

dan əlavə muğanninin ifasında "sevirəm" kəlməsi istisna olmaqla bir kəlmə də dinləyicilərə aydın olmadı.

Festivalın sonuncu günü baş tutmuş elmi seminarla alimlər, musiqişünaslar, bəstəkarlar və tələbələr iştirak edirdi. Üç fərqli mövzunun təqdim olunduğu seminarın moderatoru professor Zümrüd Dadaşzadə idi. Tədbirdə bəstəkar Elmira Mirzoyev "Müasir Azərbaycan bəstəkar musiqisinin dünya musiqi kontekstində yeri" mövzusunda, musiqişünas Gültəkin Şamilli "Şərqi ya Qərb? Ənənə ya müasirlik?" mövzusunda çıxış etdi, musiqişünas Vəfa Abbasova isə "Azərbaycanda musiqi tənqidinin vəziyyətinə dair" düşüncələrini bizlərin diqqətinə çatdırdı. Seminara online əlaqə ilə qoşulan Elmira Mirzoyev mövzunu geniş təcrübədə təhlil etdiyindən onun məğzindən sanki bir qədər uzaqlaşdı və uzun bir mühazirə ilə çıxış etməsinə rəğmən müasir Azərbaycan bəstəkar musiqisinin dünya musiqi

ni dərəcədə şərti bir qavramdır. Vəfa Abbasova çox faydalı çıxışı ilə auditoriyaya sanki "oyatdı". Ölkəmizdə musiqi tənqidinin problemlərindən söz açan musiqişünasın çıxışının ardından gələn müzakirələr də məhz bu mövzu ətrafında baş tutdu. Vəfa xanım çıxışını haqlı olaraq "Azərbaycanda musiqi tənqidi yoxdur" fikri ilə başladı, irəlidə isə musiqişünasların qonorar, dərc olunmaq problemlərindən, eləcə də sənət mühitinin hədəfinə dönməyə qorxusundan danışdı.

1-ci Bakı Müasir Musiqi Festivalına mütəmaddən təşrif buyuran dinləyicilər göstərdi ki, musiqinin bu istiqamətinə maraq var. İstənilən halda bir parçası olduğumuz bu qocaman dünyada nələr baş verir, hansı dəyişikliklər olur bilməli, öyrənməli və öz qatqılarımızı etməliyik. Bütün təşkilatçıları, xüsusilə zəhmət çəkən iştirakçıları təbrik edir, layihənin uğurla baş tutmasını qutlayıram!

Leyla Həmid Əhməd Xan

(Əvvəli ötən sayımızda)

Festivalın proqramında yer alan əsərlərin çox hissəsində elektron vasitələrdən, kompüter texnologiyasından istifadə edilmişdi. Bəziləri isə tamamilə süni intellektin məhsulu sayıla bilərdi. Bunların arasında Mara Helmutun "Butterfly within I" ("İçimdəki kəpənək" - tərc. Leyla H.Ə.X.), Aleksandr Xubeyevin "Cryptocalypse", Türker Qasımzadənin "Breath" ("Nəfəs" - tərc. Leyla H.Ə.X.) və digərlərini qeyd etmək olar. Sənətçilərin bu tərzini seçmələri əslində günümüzün dünyasında mövcud "insan və robot",

niel Weissbergə ünvanladığımız "Gələcəyin musiqisini necə görürsünüz?" sualına o: "Bu barədə heç bir təsəvvürüm yoxdur. Necə ki, bu gün baş verən texnoloji inkişafı illər əvvəl təsəvvür etmək mümkün deyildi, eləcə də bu gün gələcəklə bağlı bir şey deyərək bilmərəm," - cavab verdi. O, həmçinin ustad dərsi ilə qarşımızda çıxış edərkən qeyd etdi ki, əsərlərində kompüterdən istifadə etməkdə marağı süni zəkanın insanın icra edə bilmədiyi şeyləri yerinə yetirə bilməsidir. Daha bir orijinallıq nümunəsi. Görünür bəstəkar bu ideyaya tamamilə aludə olmuş vəziyyətdədir. Çünki başdan axıra qədər iştirak etdiyim

lar öz təcrübələrini digər ifaçılarla bölüşdülər. Bu baxımdan Muzey Mərkəzində yerləşən Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyinin konsert salonunda çıxış edən Szilard Benesin klarnet musiqi axşamı gözəl nümunədir. Xarici və yerli əsərləri yüksək ustalıqla, artistizmlə çatdıran ifaçı diqqətləri özünə çəkməyi bacardı. Səslənən nömrələr arasında isə Tahir İbişovun "Tuğbaum" əsəri konsertin ən maraqlı əsəri oldu. Bəstəkarın səmimiyyəti və istedadı diqqətdən yayınmırdı. Konsertlə bağlı bir incə məqam da tədbirin keçirildiyi salonun ab-havasını idi. Divarları bəzəyən lampaların tutqun işığı, yerə döşənmiş "sıcaq" parket, kiçik səhnə, mərmər sütunlar arasında səliqə ilə sıralanmış oturmaqalar və həmin sütunlardan kənarda divar boyu düzülmüş zərif, rahat divanlar salonda füsunkar bir atmosfer yaradırdı. Bu kiçik məkanı dolduran klarinetin məxmər səsi yerinə düşdü...

Festivalın proqram tərtibatında diqqətdən yayınmayan bir cəhət oldu. O da əcnəbi müəlliflərin Azərbaycanlı müəlliflərdən sayca üstün olmasıdır. Böyük bir siyahıda cəmi yeddi Azərbaycan bəstəkarının əsərləri səsləndi ki, fikrimcə daha çox ola bilərdi. Onların adlarını sadalamaq istərdim: Aqşin Əlizadə "Portret", İsmayıl Hacıbəyov - Rüşət Xəlilov "Capriccio", Türker Qasımzadə "Breath" ("Nəfəs" - tərc. Leyla H.Ə.X.), "...seen when night is silent..." ("...səssiz gecədə görünən" - tərc. Leyla H.Ə.X.), Ayaz Qəmbəri "Melancholia", Tahir İbişov "Tuğbaum", Səid Qəni "Kaleydoskop" silsiləsindən prelüd, Firudin Allahverdi

Allahverdi Eminov

Şeir yazmaq nədən bu qədər çətin, Şeyri - adi işdir və bu dərəcədə asandır. Birincinin məsuliyyətini Nizami, Füzuli, Vaqif duymuş, daxilən yaşamış, idrak etmişlər. İkincinin "sadələvhlüyünə" qafiyəbazlar, misraların ilahi pıçıltı olduğunu anlamayanlar, şeirün küskünlüyünü duymağı bacarmayanlar aldandırlar. Ruhi ağırlıq isə oxucunun payına düşür. Birinci ovqatlılar şeirün mənə gözəlliyini, qızılqul çiçəyinin ətrini alır, budağından vaxtsiz qopub yanaqlarda toxdayan almanın sübh rəngini görürlər. İkinci ovqatlılar şeirün sinir sistemində mənfi təsirini, itirilmiş vaxtın təəssüfünü yaşayırlar, misralardan küskün əhvalla vidalaşırlar.

Deməli, şeir - poeziya ədəbiyyatın axan damarı olaraq bir funksiyası, bəlkə də ən başlıcası insanın estetik zövqünü aşılamaqdır, hissələrin tələbatını ödəməkdir. Deməli, poeziya tarixən inkişaf edən bu missiyanı aşılamaqla hər yeni oxucu nəslində ruhi varlığı bərpa edir. Əlbəttə, o şertlə gözləməlidir ki, intellektualıq və emosionallıq imperiyası daha da zənginləşsin. Deməli, şeir yazmağa başlayan yüksək ali hissələri itirməməlidir, hadisələrə laqeyd qalmamalıdır, məxsusi bədii reaksiyası olmalıdır. Xüsusilə, yeni yazmağa başlayan bədii düşünce tərzini onun potensialına köklənməlidir: necə yazmalı ki, qələmə aldığı şeir oxucu zövqünə olsun, hissələri oyatsın.

Bədii - estetik düşünce tərzini əsasən yazıda axtarmaq və ondan tələb etmək düzgün olmazdı, poetik təxəyyülün intellektuallığa meyilliyi, təsvirin efemerliyi, impressivliyi - təəssürat oyatması, eyni zamanda konseptuallığı və s. poeziyanın tərkib hissəsidir. Bu atributlar nəsrə bol deyil. Nəsrə müqayisədə poeziyada ictimai konfliktlər emosional ifadə olunur, şair narahatdır, həyəcanlıdır, gerçəkliyi mürəkkəbləşdirməyə çalışır və şeirün poetik yanaşma tələbinə üstünlük verir.

Şair ümumi mənada predmetə (mövzuya) yanaşmaq, öz "səhvini" görmək üçün imkan tapır, özünü razılaşıq, yeni variantlar axtarıb tapır. Beləliklə, bədii ədəbi şüuru fəallaşır. Yazdığı şeir alınır, mənəvi harmoniya nikbinlik notları ilə tamamlanır. Həzrin bir kədərdən qaçmır, bu hissi şairə irad tutmağa ehtiyac yoxdur.

Xalq şairi, dünyanın fəlsəfi yükünü idrak edən Sabir Rüstəmxanlı şeirələrində daha çox proqnozlara yox, həqiqətlərə üz tutur. Və oxucunu suallar qarşısında qoyur. Dünyanın hərəkətverici qüvvəsinin baş qəhrmanı insanı təsvir edir. Bu insan doğuluşuna peşiman deyil, "ömrü andan qısa, uzunluğu cəhənnəmdən və cənnətə qədər" olsa da sosial və mənəvi paradoksları yaşayır, ona görə də o kəhəkşana sığırmır, sirlər onun varlığında açılır, çünki insan doğuluşu sirdir, ölümü isə həqiqətdir. Şair Sabir Rüstəmxanlının "İnsan" şeirini oxuyanda belə bir təəssürata qapıldım. İnsanı Tanrı yaratdığı üçün elə Tanrının özüdür. Dünyanın gözüdür. "İnsan" şeirini insan haqqında fəlsəfi himndir - belə düşünürəm:

**Ömrümüz andan qısa,
Uzun! - əbədiyyətdən.
Uzunluğu cəhənnəm, qısalığı cənnətdən.
Mənzilə nə aparır daşdığı sərvətdən.
Həm quş kimi azaddır,
Həm də əsirdir insan...
Canlı bir kəhəkşandır, kəhəkşanlar içində
Təmiz ana südüdür, keçir qanın içindən.
Tanrının nəfəsidir - bir damlanın içində.
Həm sirlərin açarı, həm özü sirdir insan.
Bir sehirlil göz baxa cəmənin hər gülündən
Bir nağıl dinləyən təbiətin dilindən
Gündə bir xəbər gələ milyon işiq ilindən
Necə dünyalar gəzən, yənə də birdir insan.
Həm Tanrının övladı, həm Tanrının özüdür,
Gözünə mil də çəksən, yənə yerin gözüdür.
Dənizlər keçə-keçə özü sirr dənizidir
Yerdə gözün parçası,**

ŞEİR YAZMAQ ƏZABI...

Göylərdə Yerdə insan...

Şair Nəzakət Məmmədlinin son illər yazdığı şeirələrində obrazlarının taleyinin meridianları çarpazlaşır, qovuşur, torpağına bağlanmaq hissi daha da güclənir, hissi narahatlıq oxucuya siraət edir, psixoloji sarsıntılar müşahidəçi olur. Təbii ki, belə poetik yaşantılar şair üçün elə də asan başa gəlir.

Nəzakət xanımın son şeirələrində sosial və mənəvi mühitlə poetik kantaktı güclüdür, çünki insan fəal qüvvədir, şeirələrində ruhi fəthlik mövcuddur, bu isə metaforik təfəkkürün məhsuludur. Poetik təsvir gerçəkliyi duymaqdan irəli gəlir, bədii həqiqəti təhrif etmir. Təsvirində predmeti naturalılıqdan çıxarır.

**Dərdin ayaq səmindən
Ümidlərim diksinir.
Üşüyən qucağımda
Arzuların isinir.**

**Misra - misra ah çəkir
Üz tutduğum varlaqlar.
Hər gün həsrətin əli
Saçlarımı daraqlar.**

**Üreyimdən boylanan
Hər misra dərd - sərimdi.
Ömür boyu yazdığım -
Ölüm - Şah əsərimdir.**

Şeirdə Ölüm həsrətinin simvolik mənasını oxucu idrak edə bilər, beləliklə, şairin realizmin çərçivəsindən çıxmış, təsvir olunan predmetin formasını sanki kənarlaşdırmışdır. "Qarabağ", "Şəhid anası", "Vətən" şeirləri fikrimizin təsdiqi ola bilər.

Nəzakət Məmmədlinin "Söz", "Dünya", "Darıxıram, ay ana", "Qar yağır" və digər şeirələrini hər dəfə oxuyanda müəllifin poetik yaradıcılığının axarına düşürsən və şairin susqun olmasına sevinirsen. Mən bir oxucu kimi bu hissələri yaşayıram. Payız fəslində şairin "Payız" şeirini bir də oxudum və qərribə təzadlarla dolu fəslə yaşadım: Payızın rəngi sarı olsa da, insanlarda toy - duyğun ovqatı vardır. Bu, əlbəttə, fəslin canındadır, qarşından gələn qışın ağ rənginə işarədir.

Poeziyadan - şeirdən danışırıqsa - onun dəqiqlik əlamətlərini görmək mümkünsüz yanaşmadır, bu baxımdan poetik mənənin ifadəsi, iztirabların katarsisi təbiidir, şairi məhşər ayağına çəkmək düzgün olmazdı, oxucu duyğularını tarıma çəkir, poetik atributları təxəyyülündə canlandırır, maddiləşdirir, o halda özünü təsdiq edir: istedadla hissiyyatın "girovuna" çevrilir, kainatın - kosmosun harmoniyasına can atır, bəli, Dünyanı zülmətdən çıxarır, oxucuda nikbinlik aşılayır. Çünki, poeziya həqiqətlə yalanın fəlsəfi motivlərinə "əyilmir", "layihələr" hazırlamır nəsrə müqayisədə, hissələrin coşğunluğundan doğulur, çünki şairin ürək döyüntüsüdür, mübhəm motivasiyadır! Ona görə ki, şair şairlə ilahinin ruhi dialoqudur, aralarında sirlilə bağlılıq vardır, gerçəkliyin - duyğunun hissi qavrayışıdır. Xüsusilə, "dünya qarışanda", araya müharibə düşəndə - dağıntı, fəlakət başlayanda şairin kədəri, ürək sızıltısı da başlayır. Mətləbə keçməzdən əvvəl deyim ki, şair Rəfail Tağızadənin şeirələrini çoxdan oxuyuram, qəlbənd, əsl istedadın gələn poetik nümunələrdir,

heyif ki, "kölgədə" qalan şairdir, barəsində fikir deyən yoxdur. onun son şeirleri çap olunmuşdur. "Dəli sakiniyəm divanə evin", "Ruhumdasan", "Bənzərsiz sevgi", "Səma adamı", "Sığı-nıb qalaram xatirələrdə", "Var kimi" poetik duyğuların məhsuludur. Şairin yaşadığı hissələrin "tərcümeyi - halıdır", - desəm yanlışmaram. Sevgi barədə təbii misralar, yaşantılar vardır. "Dəli sakiniyəm divanə evin" şeirini çəkdi fikrimi. Ağdamda evini axtaran anaya həsr etmişdir. Ağrı xatirələr şeirün motividir, bir insan dağıdılmış, viranə qalmış evini tapa bilməsin - bu, şairin ən böyük dərdi deyilməz?

**Mən sənə dərdinəm, göz yaşlarımam,
Sürünən ayağın, əsən əlinəm.
Ümidi qeyb olan, gümanı itən,
Çoxdan axtardığın həmin dəliyəm. -**

Müharibədə dağıdılan, doğma evini tapmayan analara bu şeir "adi" deyilmi? Şairin müşahidəsini sızıldan fakt deyilmi? Şairin etirafı deyilmi?

**Dəli sakiniyəm divanə evin,
Gömlən daşlar da mənimtek xəstə.
Əlinin izini tapa bilməyən,
Hör mənə o sökülük bünövrə üstə. -**

Bəli, yurdu - evi viranə olan insan "dəli - divanə" olmaya bilməz, özü də şairin gözü qabağında:

**Sovulan həyətdə nə həyətdə - baca,
Davrazda yerində yulğunlar bitib.
Xatirə xəyalı yediyi gündən
Mənəm varlığımın mənası itib.
Axtarıb evini tapa bilməmək.
Dünyanın ən ağır yaşam səhnəsi.
Evin sökülük daşı çağırma səni,
Aza təraddüddə bir "həə" kəlməsi. -**

Ən ağır xatirə - dərd! Çəpərlər itib, darvaza evlər itib. Bəs qəbirlər necə?

**Yolun, yolağın yox izin tapıla,
İtən çəpərlərdə həyətlər olmur.
Darvazasız evlər də boş qəbir kimi
İçinə girirəm... dolmur ki, dolmur!**

XX əsrin son üç onilliyi və XXI əsrin poeziya axtarışları mürəkkəb miqyaslıdır, həyatımıza, poeziya mədəniyyətimizə daxil olmuşdur. Hərçənd, şairi dilemma qarşısına da çıxarır. Həyata, insan münasibətlərinə şair baxışına daha kəskin nüfuz edir, bu yanaşmanı alqışlamaq lazımdır. Poeziyanın obrazlı strukturu yeniləşir, surətin təsvir üsulu təzələşir, dil təfəkkürü də həmişədir.

Poeziya psixoloji - ruhi kəşfdir, eksiztensiyadır - təhtəl-şüurun səsidir, heyret və təntənədir, zəka və intuisiyadır, poetik ruhun qiyamıdır! Poeziya əsrimizdə insanların həyatında misilsiz rol oynayır, oxucu da şeirə məxsusi yanaşır və zövq alır, kamilləşir, mənəvi - əxlaqi tamlığa yiyələnir.

Poeziya bütövlük çağırışını, tarixiliyi özündə ehtiva edir, nəsillərin bir-birinə bağlılığını şertləndirir. İnsan bir varlıq olaraq özünü tapır və giley - güzara vaxt ayırır. Dünya yaxşı nəyi varsa "millet, dövlət zirvəsindən insana enmək"

məqamlarıdır, dini ayinlərə baş əymək zamanı deyil. Mərhum Xalq şairi Vaqif Səmədoğlu demişkən:

**İndi gileydən - güzardan,
Baş alıb qaçmaq vaxtıdır.
Qapıları döyülməmiş,
Taybatay açmaq vaxtıdır.**

**İndi hər səsdən, hər küydən
Sükuta dönmək vaxtıdır.
Millet, dövlət zirvəsindən
İnsana enmək vaxtıdır.**

**İndi nə dua, nə qarğış,
Nə nəzir demək vaxtıdır.
Dünya susmalıdır artıq,
Allaha kömək vaxtıdır.**

Şeir ağrıdan, iç göynertisindən yazılır və illərlə davam edir. Bu ağrıya yalnız şair tab gətirir. Qarabağın işğalı belə göynertilərdən biridir, otuz ilə yaxın bu hissi yaşadım. Bu işlərdə gənc və yaşlı şairlərimiz silsilə şeirler qələmə aldılar, yaradıcılıq duyğusu ilə ürəklərini boşaltdılar. Xüsusilə, Qarabağın tacı Şuşa ağrısı poetik inikasını tapdı. Etiraf yerinə düşər ki, Şuşa haqqında yazılanları "zəif şeirler" sırasına daxil etməyə qələmim yol vermir. Ona görə ki, hər şair poetik ilhamının səviyyəsi ilə yazıb çap etdirmişdir, potensialı müqabilində, əlbəttə, soyuq estetikadan uzaq, oxucusunun qəbul edəcəyi nikbinliklə. Amma Şuşanın, onun gözəlliyini məxsusi poetik çalarlarla, obrazlarla, eksiztensiyaya ilə hasilə gətirmək hər şairin qismətinə düşür. Mən istedadlı şair Gülhüseyn Kazımlının "Şuşa" şeirindən aldığım təəssüratı xatırlamaq istədim. Şuşamızın təkrarsız obrazını yaratmışdır, sağlam potensiyası ilə Gülhüseyn Kazımlı təkcə bu şeirə yazsa idi belə, O, şair hüququndan imtina etməzdi.

Belə düşündüm ki, Gülhüseynin "Şuşa" şeirini bir daha oxuculara ünvanlayım:

**Təzə açılırdı düzlərdə səhər,
Duman asılmışdı yolların üstə.
Qalaya atılmış qədim bir səhər,
Yatırdı dağların qolları üstə.**

**Zirvələr alışır, qara od düşüb,
Çaylar necə yanır dərdə dibində.
Bu səhər günəşdən hara od düşüb?
Ovçu da yuxlayır bərə dibində.**

**Bu səhər dağ yolu elə hamar ki,
Hər qaya gözümde kəhərə döndü.
Bu yollar, çığırlar dolanıb axır,
Bir qaya ovcunda şəhərə döndü.**

**Qəfil günəş doğdu, gözüm qamaşdı,
Yolları yoxuşdu, enişdi Şuşa.
Şuşaya o qədər yağış yağmışdı,
Yuyulub şüşəyə dönmüşdü Şuşa.**

Aristotel yazırdı ki, poeziya istedadlara, hissiyyat adamlarına aid peşədir. Şair Qələndər Xramçaylıya aid edərdim filosofun fikrini. Onun sevgi şeirələrində bu hissi duyuruq:

**Soyuq bir daş, qaya idin
İsti keçirdi, isitmirdi canını.
Elə bir buz parçası qoyub
Dondurmuşdur canını.**

Şair əlini üzümür, sevgisindən - gümanına gətirir və "sanki dünyanı görmürdün", - deyir.

**Sən bağışlamazsan,
Bulaq kimi içdiyim
Göz yaşlarımı kirdə bilmədin.
Nə acıymış,
Nə şirinmiş bu həyat!
Şirinliyin içində
Sən demə, acı olmusan.**

Poeziyaya yaxınlaşanda - bu, hər oxucuya qismət deyil - böyük ədəbiyyatı xatırlayıq, ədəbiyyatın hansı üsluba malikliyinə asılı olmadan mütəlaq mənada insan vücuduna, onun hissiyyatına təsirini duyuruq. Şeir real müşahidənin inikasıdır, həyatın yazmasıdır. Mən poeziyadan - şeir ələmindən yazırsam bədii materialların cəmini, yaxud yazılma ardıcılığını, hətta şairin məxsusi fəaliyyət sahəsini nəzərdə tutaram. Çünki poeziya ağılagəlməz dərəcədə mürəkkəb bir möcüzədir...

Kinematografin özünəməxsus və mürəkkəb istiqaməti olan sənədli kino da insan şəxsiyyəti - müəllifləri ilk növbədə müstəqil mənəvi dünyanın təzahürü kimi maraqlandırır. Qəhrəmanı fərdi keyfiyyətləri ilə önə çəkmək filmi ərsəyə gətirən rejissorun bir sənətkar kimi nə qədər istedadlı, savadlı və dərin olmasına bağlıdır.

(Əvvəli ötən sayımızda)

Rauf Nağıyev Niyazinin musiqi ruhunun, duyumunun Şuşanın əsrarəngiz təbiətindən - çağlayan sularından, əsən küləklərindən qaynaqlandığını vizual formada bu torpağın övladı olan bəstəkarın yazdığı "Rast" simfonik muğamı ilə vəhdətdə təqdim edir. Dirijor çoxsəsli orkestrə hakim olduğu kimi, rejissor R. Nağıyev də ekranda öz qəhrəmanının keçmişinə və bu gününə hakimdir. Zamanın axarını Şuşadakı ata-baba mülkündəki daş saatla geriye, ardınca maestronun təyyarə salonunda iri planda göstərilən qol saati ilə yenidən irəli çəkərək bugünkü vaxta qaytarması Rauf Nağıyevin vizual həll formalarından biri kimi unikal tapıntıdır. Təəssüf ki, film boyu təsvirləri izləyən kadraxası mətn filmin ümumi ruhuna xələl gətirməyə də, bu epizodda onsuz da təsvirin mükəmməl səviyyədə çatdırdığı zamanın tez ötməsi fikrini diktör mətni də təkrarlayaraq görüntünün təsir yükünü azaldır. Qeyd etmək lazımdır ki, eyni problemi filmin sonluğunda da müşahidə etmək olar. Bir qədər sonra toxunacağımız danışan təsvirli, mükəmməl ideyalı final epizodunu izləyərkən orada fonal təhkiyəyə heç bir ehtiyac olmadığını açıq-aydın görmək mümkündür.

Əslində, qəhrəmanının daxili aləminə sirayət edən, xarakterini dilləndirən, görünməz tərəflərini təsviri izahla aşkara çıxarmağı bacaran belə bir sənədli kino nümunəsində kadraxası mətnə ehtiyac o qədər də böyük deyil. Filmin quruluşunu nəzərdən keçirərkən Rauf Nağıyevin bu süni maneəni sənətkarlıqla aşmağa qadir olmasına heç bir şübhə qalmır. Nə qədər qəribə olsa da, ekran əsərində kadraxası mətn filmin tərkib hissəsi kimi sıradan yazılmış diktör səsləndirməsi olmaqdan daha çox lal səhnələr təqdim olunan ab-hava ilə ahəngdarlıq təşkil edir. Rejissorun sözlə təsvirin növbələşdirmə ustalığı o dərəcədə yerində və lakonik istifadə olunub ki, əsaslı tənqidçi iradına yer qoyulmayıb.

Başqa bir səhnədə rejissor dairəvi montaj prinsipini tətbiq edərək, bəstəkar Tixon Xrennikovun Niyazinin 60 illiyində səhnədən səsləndirdiyi yubiley nitqini film boyu bir neçə dəfə süjet xətti ilə əlaqələndirərək hiss olunmayacaq dərəcədə üzvi

Rauf Nağıyevin yaradıcılığında maestro Niyazi mövzusu

bağlantı yaradır, tamaşaçı salonu ilə müqayisədə ekran əsəri üçün bir qədər monoton səslənə biləcək fikirləri peşəkarlıqla maestronun uşaqlıq və gənclik illərinə keçidi təmin etmək məqsədilə istifadə edir.

Niyazinin oğulluğu Ceyhunla bədii film epizodu səviyyəsində mükəmməl çəkilmiş dəniz gəzintisindəki rakurs əlvanlığı, ümumi və yaxınplanlı olmaqla dəyişən kadrların "Vals"ın simfonik çalarları ilə uyuması, stop-kadr funksiyasından Ceyhunun uşaqlığına ekskurs üçün istifadə və digər məqamlar real ailə portretinin, son dərəcə isti münasibətlər mühitinin dəqiq çatdırılması baxımından müstəsna dərəcədə uğurla işlənib.

Rejissorun ardıcıl sıralanan ailə fotoşekillərinin təqdimatına xoşbəxt ata ilə qayğısız övladın sevincli anını ekranda donduraraq, bununla sanki hərəkətli görüntülərə də fotoşekil effekti verərək keçməsi Rauf Nağıyevin yaradıcı təxəyyülünün aşkar gənşliyindən xəbər verir. Sakit suları yaran sürət kateşində saçlarını uçuşdurən küləyə qarşı gədən dahinin an etibarilə dünyanın fəvqündə olduğunu göstərən rejissor eşidilməz dialoqlar əsnasında meydana gələn səmimi emosiyalarla misilsiz vizual xoşbəxtlik obrazı yaradır. İllər sonra baş verəcək faciədən bir qərinə qədər uzaq valideynlərin ümid saçan baxışlarının kino lentinə bu qədər real həkk olunması, şübhəsiz ki, görünən təbiiliyi əldə etmək yolunda sonsuz zəhmətin nəticəsidir.

"Maestro Niyazi" filmində baxış bucağı yalnız bir şəxsə yönəldilməklə məhdudlaşmır. Filmdə həmçinin, ötən əsrin 70-ci illərinin sənət mühitinə səyahətə də rast gəlmək mümkün

dür. Gənc rejissor Rauf Nağıyev Niyazinin mənzilinin o dövrün mədəniyyət xadimlərinin tez-tez topladığı məkan olması faktını tarixin yaddaşına köçürmək kimi mühüm vəzifəni öhdəsinə götürür. Günümüzün prizmasından tarixi missiya kimi görənən bu addım həmin mühiti realıqda olduğu kimi masaarxası yaradıcı söhbətlər, müzakirələrlə əbədiyyət üçün ekranda yenidən bərpa edir. Balerina Qəmər Almaszadənin, rəssam Mikayıl Abdullayevin, şair Bəxtiyar Vahabzadənin, bəstəkar Tofiq Quliyevin səsləndirdiyi fikirlər izləyici üçün Niyazinin obrazını bir qədər də açıq, onun hansı ziyalı və sənətkar mövqeyinə malik olduğunu müasirlərinin dilindən ifadə edir.

Süjetin gedişatında "Rast" simfonik muğamına toxunuşlar qəhrəmanın həm də bəstəkarlıq fəaliyyətinə işıq salır. Nəticədə Niyazi öz əsərlərini, əsərlərsə onun özünü müşayiət edir. Çoxşaxəli rejissor axtarışları sayəsində "Maestro Niyazi" filmində qeyri-iradi olaraq, bir-birinə yapışdırılmış, diqqətdən kənar planlara rast gəlmək mümkün deyil. Epizodların harmonik bağlantısı göz önündədir. Hadsələrin təhkiyəsinə fleşbek nəqlinin qatılması ilə illüminatordan baxan Niyazinin öz gəncliyinə nəzər salmış kimi mükəmməl ifadəsi, evdə piano arxasında məşq edən Ceyhunun ifasının istər-istəməz Niyazinin başqa otaqda oxuduğu şeirin müşayiətçisinə çevrilməsi, "Rast"ın daha bir parçasının ifası zamanı musiqi alətlərinin səslənməsinə uyğun dinamik montajla təqdimatı Rauf Nağıyevin nəfis sənət axtarışlarının bariz nümunəsidir. Həmkarlarının kommunist ideologiyasını tərənnüm etdiyi bir dövrdə R.Nağıyevin filmə cəsa-

rətlə Türkiyə xəttinə əlavə etməsi, daha dəqiq desək, Nazim Hikmətdən götürülən sitat, Adnan Sayqun yaradıcılığına toxunuşlar, əsərin qəhrəmanının Yunis Əmrə poeziyasına müraciətinin qabardılması bu günkü prizmadan daha müasir və baxımlı təsir oyadır.

Dirijorun öz ifaçılıq məharəti ilə Azərbaycan musiqisini dünyaya çatdırması səhnəsi - müxtəlif ölkələrin sənət məbədlərlə "Koroğlu" uvertürasını ifa edən Niyazinin birplanlı montajı və ABŞ, Çexoslovakiya, Türkiyə, Fransa, İngiltərə musiqiçilərinin sitatları ilə eyni ekran zamanında həllini tapır. Bir sənətkarın yalnız milli mədəniyyətini istinadgahına çevirərək dünyanı fəth etməyə qadir olması fikri - filmin sonunda maestro Niyazinin Üzeyir bəy dühasına ehtiramını bildirərək növbəti zirvəyə doğru addımlaması ilə rəmzləşdirilir.

Hər hansısa film, mayasında müəllifin şəxsiyyəti hiss olunduğu zaman maraqlıdır. Bu mənada Rauf Nağıyev Niyazini tək cəzə fenomenal dirijorluq manerası ilə yox, həmçinin bir insan kimi qarşımızda kadrba-kadr açaraq, onu fərdiliyi, özünəməxsusluğu ilə yaşadığı dövrün real surətinə çevrilir. Bu surət meydanı gətirən ayrı-ayrı cizgilər film boyu bütün dolğunluğu ilə ümumiləşir.

"Maestro Niyazi" filmindən sonra rejissor Rauf Nağıyev 1983-cü ildə növbəti dəfə bu mövzuya müraciət edərək Niyazi haqqında daha bir film çəkir. Rusdilli variantında "Xudojnik udivitelnoqo talanta" adlanan ekran əsəri birinci filmə fərqli

olaraq, rəngli lentə alınmışdı. Burada yanaşma ilk varianta xeyli yaxındır. Yəni də Niyazinin cüzi dəyişikliklə filarmoniyaya gəlişi, təbiət təsvirləri, orkestrin məşqi zamanı onun eyni rakursdan çəkilişi, yubiley nitqi, filmin sonunda tamaşaçılara ünvanlanmış eyni təzim, hətta filmdə eyni bəstəkarların əsərlərinə müraciət... Ssenarinin yenidən həmin müəlliflərin qələmindən çıxması da bunu deməyə əsas verir. Bura Niyazinin piano arxasında musiqi bəstələməsi, müsahibə verən yeni simalar, Şuşada yenidən açılışı olmuş Vaqif məqbərəsinin ziyarəti kimi əlavələr olursa da, 1975-ci ildə çəkilmiş filmin ideal estetik sənət meyarları ilə sənədli kinomuz haqqında bəhs etdiyimiz rejissorun şəxsinde maestro Niyaziyə daha möhtəşəm bir abi-

də ucaltmışdı. Bu isə Rauf Nağıyev sənətinin gücünə xəbər verir.

Təəssüflər olsun ki, qarışıq 90-cı illərdə peşəsindən uzaq düşən və unudulmaq hökmünü yaşayan sənətkarlardan biri də Dövlət mükafatı laureatı Rauf Nağıyev oldu. Unudulmaq məqamı sənətkar üçün ölümdən də dəhşətlidir. Əgər kimsə belə bir məqamı sağlığında yaşayırsa, o zaman bu, ikiqat faciədir.

2023-cü ilin mayında Azərbaycan kinosunun 125 illiyi münasibətilə Dövlət Film Fondunda Rauf Nağıyevə ayrıca gecənin keçirilməsindən və artıq son cümlələrini oxuduğunuz bu yazının qələmə alınmasından sonra artıq insanda rejissorun ikinci ömrünün başladığına ümid yaranır. Bu ümidə ona görə ehtiyacımız var ki, tariximizdə əhəmiyyətli yer tutmuş heç kimin unudulmaması gələcəyimiz üçün önəmlidir.

Babək ABBASZADƏ